

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! muziekacademie Anderlecht te ANDERLECHT

Hoofdstructuur	deeltijds kunstonderwijs
Instellingsnummer	49106
Instelling	GO! muziekacademie Anderlecht
Directeur	Luc BARTHOLOMEUS
Adres	Dapperheidsplein 5 - 1070 ANDERLECHT
Telefoon	02-522.05.51
Fax	02-522.34.91
E-mail	dir@ma-an.be
Website	www.ma-an.be
Bestuur van de instelling	GO! scholengroep Brussel
Adres	Oud-Strijderslaan 200 - 1140 EVERE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	07-10-2013, 08-10-2013, 09-10-2013, 10-10-2013, 11-10-2013, 12-10-2013, 19-10-2013, 25-11-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	25-11-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	04-12-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Luc Ponet
Teamleden	Rieka Hérie, Hilde Quix
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Muziek: instrument blokfluit.....	8
3.1.1.2 Muziek: instrument koperblazers	9
3.1.1.3 Muziek: zang/stemvorming	10
3.1.1.4 Muziek: algemene muzikale vorming - hogere graad	12
3.1.1.5 Muziek: samenzang.....	13
3.1.1.6 Muziek: samenspel en instrumentaal ensemble	14
3.1.1.7 Muziek: koor, vocaal ensemble.....	15
3.1.1.8 Woordkunst: algemene verbale vorming	17
3.1.1.9 Woordkunst: literaire creatie.....	19
3.1.1.10 Woordkunst: toneel	20
3.1.1.11 Woordkunst: verbale vorming	21
3.1.1.12 Woordkunst: voordracht.....	22
3.1.1.13 Woordkunst: welsprekendheid.....	24
3.1.1.14 Dans: algemene artistieke bewegingsleer	25
3.1.1.15 Dans: artistieke training.....	27
3.1.1.16 Dans: dansinitiatie.....	28
3.1.1.17 Dans: dans en muziek	29
3.1.1.18 Dans: klassieke dans.....	30
3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'?.....	32
4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?	33
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	33
4.2 Leerbegeleiding	34
4.3 Evaluatiepraktijk	35
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE	37
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE	38
6.1 Wat doet de academie goed?	38
6.2 Wat kan de academie verbeteren?	38
6.3 Wat moet de academie verbeteren?	39
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	40

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
 - ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De academie voor de drie podiumkunsten in Anderlecht, boven de ingang van de hoofdschool nog steeds aangekondigd als de Muziekacademie Anderlecht, behoort tot de Scholengroep Brussel van het Gemeenschapsonderwijs. Samen met de Kunsthumaniora Brussel en de Academie voor Beeldende Kunst in Anderlecht vertegenwoordigt deze academie mee het kunstonderwijs van de Scholengroep. Met een huidig totaal van 771 leerlingen bereikt de academie haar hoogste leerlingenaantal sedert de oprichting ervan in 1968-1969. Tegenover de vorige doorlichting, in het schooljaar 2002-2003, is er een stijging van 4%. De meeste leerlingen zitten in de studierichting Muziek: 458 leerlingen. In de studierichting Dans, de jongste studierichting, zitten 186 leerlingen. De studierichting Woord telt 127 leerlingen. Bij de oprichting in 1968 werd door de Vlaamse overheid het in neo-Vlaamse renaissancestijl opgetrokken voormalig bioscoopgebouw "La Vaillance" (anno 1929) aangekocht, het gebouw waar de academie nog steeds gehuisvest is. Sedert de oprichting kwamen er leslocaties (filialen) bij, nl. Sint-Jans-Molenbeek en Sint-Pieters-Leeuw.

De academie ligt in een multiraciale en multiculturele gemeente waardoor rekrutering van vooral jonge leerlingen geen evidentie is. Daarom participeert de academie aan het project 'brede school' van de gemeente Anderlecht. Door een bewuste artistiek-pedagogische strategie, gericht op een sterk klassiek en traditioneel studietoeraanbod - jazz en lichte muziek worden niet aangeboden - profileert de academie zich alleszins voor de studierichting Muziek als een sterke voorbereidingsschool, een kweekschool, voor het hoger kunstonderwijs. Vooral de samenwerking met de Kunsthumaniora (cfr. supra) en met het Koninklijk Conservatorium Brussel draagt bij tot een sterke artistieke profilering.

De kwaliteit van de verschillende vakgebieden die tijdens de doorlichting in de focus werden geplaatst voldoet aan de erkenningsvoorwaarden voor de studierichtingen Muziek en Woordkunst. In de studierichting Dans voldoen enkele vakken niet aan die erkenningsvoorwaarden.

Vanuit een sterke meester-leerlingtraditie zijn het in de studierichting Muziek vooral de instrumentale richtingen die goed scoren. Ook al is het studietoeraanbod en dus ook de studiekeuze eerder beperkt, de academie trekt leerlingen aan uit 78 gemeenten, vanuit heel Vlaanderen. De vakken blokfluit, koperblazers (cornet), samenzang, stemvorming, zang, koor, vocaal ensemble, samenspel en instrumentaal ensemble voldoen weliswaar aan de erkenningsvoorwaarden, toch kunnen bepaalde aspecten inzake het inhoudelijk planmatig werken, nl. de samenstelling van geloofwaardige jaarplannen, de systematiek inzake de leerlingenopvolging en de evaluatie, nog gevoelig verbeteren. Bij het vak samenzang ontbreken vakoverleg en een duidelijke visie met doelstellingen en verwachtingen om de aanwezige kennis, vaardigheid en ervaring in al de klassen optimaal te laten renderen. Pas dan krijgen al de leerlingen in de lagere graad Muziek dezelfde ontwikkelkansen inzake een elementaire, vormende, artistiek-vocale attitude. De inhoud van de focusvakken blokfluit/oude muziek en stemvorming/zang, evenals de visie en de kwaliteit van de vakken samenspel en instrumentaal ensemble, dragen bij tot een duidelijke, sterke positionering inzake niveau en kwaliteit van het geboden kunstonderwijs. Ook het kamerorkest "Brussels Sinfonietta" is een mooi exponent van zowel de kwaliteit van het studietoeraanbod als het rendement van samenwerking en overleg. Vakoverleg en uitwisseling van ervaringen en deskundigheid worden immers meer en meer een noodzaak om zich in de nabije toekomst stevig te blijven profileren.

In de studierichting Woordkunst voldoen alle onderzochte vakken aan de gestelde erkenningsvoorwaarden. Ondanks de taalproblematiek die een overheersende rol speelt in deze academie worden, mede dankzij het spreek- en spelplezier en het enthousiasme van de lesgevers, de leerplandoelstellingen gerealiseerd. De zeer persoonlijke en leerlinggerichte aanpak, waarbij tegemoet gekomen wordt aan de leerbehoeften van elke cursist afzonderlijk, tonen een duidelijke leerwinst aan. De infrastructuur stelt op een aantal lesplaatsen, en vooral deze die in dubbelgebruik zijn, problemen. Zeer vaak is de ruimte waarin gewerkt wordt onvoldoende groot, is ze niet aangepast aan de noden voor het vak en biedt de klas te weinig artistieke stimulansen. Verder dient er duidelijkheid geschapen te worden omtrent de te volgen leerplannen. Dit heeft gevolgen voor de invulling van de examenprogramma's en bijgevolg ook voor de evaluatie. Hierbij aansluitend kan de examencommissie op sommige momenten nauwkeuriger samengesteld worden.

In de studierichting Dans worden de leerplandoelstellingen voor dansinitiatie gerealiseerd, en dit dankzij het veelvuldig gebruik van beeldspraak, vertrekkende vanuit de leefwereld van het jonge kind, die deze realisatie ondersteunt. Ook de vakken artistieke training en dans&muziek scoren goed. Het evenwicht tussen het technische aspect en de artistieke vormgeving samen met een verantwoorde muziekkeuze stelt de leerlingen in staat de leerplandoelen voor artistieke training te realiseren. Experimenteren en improviseren zijn de centrale doelen in dans&muziek. De goede begeleiding, een verantwoorde muziekkeuze en het vertrouwen in mekaar geven alle kansen aan de leerlingen om de leerplandoelen te realiseren. Voor de vakken algemene artistieke bewegingsleer en klassieke dans scoort de academie onvoldoende. Niet alle leerplandoelstellingen worden systematisch gepland. De eenzijdige benadering vanuit de techniek, meer specifiek: de barre-oefeningen, en het te lage niveau van de bereikte doelstellingen wegen zwaar door. Een grondige leerplanstudie, gecombineerd met een meer dynamische aanpak, is dé uitdaging voor de studierichting. Tot slot kampt de studierichting Dans met infrastructurele problemen. Ook deze problematiek legt een hypotheek op de leerplanrealisatie.

Achtenzestig personeelsleden dragen zorg voor het gehele reilen en zeilen van de academie. Dat verdere nascholing, verfijning en/of heroriëntering noodzakelijk zijn om actueel en kwaliteitsvol kunstonderwijs te blijven garanderen staat buiten kijf. Het artistiek pedagogisch project en de visies op leerlingenevaluatie en deskundigheidsbevordering zouden meer als uitgangspunt van studie en voorbereiding kunnen genomen worden.

Het aspect leerbegeleiding blijkt binnen de academie nog niet structureel ontwikkeld. Er is een voldoende tot zeer goede houding tegenover een individueel zorgbeleid, zeker in de studierichting Muziek. Er is aandacht voor zowel bijzonder getalenteerde leerlingen als voor anders getalenteerde leerlingen of leerlingen met specifieke leerbehoeften. De doelgerichte maar bewust niet formele noch geformaliseerde visie hieromtrent wordt naar best vermogen overtuigend ondersteund door de betrokken leraars.

Voor de evaluatiepraktijk is er een duidelijke visie met richtlijnen uitgeschreven. Proces- en productevaluatie staan hierin centraal. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de meeste leerkrachten dit ook in het onderwijsleerproces toepassen. Er zijn via het erkenningsvoorwaarden echter ook enkele inbreuken tegen de regelgeving vastgesteld (art. 33 BVR, samenstelling van de jury).

Het gemeenschapsonderwijs en de scholengroep waaronder de academie van Anderlecht ressorteert beschikken voor het aanbieden van kunstonderwijs (podiumkunsten) over een gebouw, de hoofdschool, in het centrum van de gemeente (cfr. supra). Het onderzoek in verband met bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) resulteerde in een gunstig advies. Uit vaststellingen door de inspectie, maar ook uit de controles en adviezen van zowel de interne dienst (preventieadviseur) als externe controlediensten, blijkt dat er enkele tekorten werden opgemerkt. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. De planning voor de nabije toekomst bevat nog een aantal verbeteringswerken. Ook dienen er organisatorische maatregelen getroffen te worden om bestaande problemen op te lossen. Voor de studierichting Dans bijvoorbeeld dient dringend te worden uitgekeken naar een leslocatie die voldoet aan de criteria en de infrastructurele vereisten die in een ministerieel besluit vastgelegd zijn.

Met één directeur, drie coördinatoren en een efficiënt administratief team bevindt het leiderschap in deze academie zich in een kwetsbare positie. De academie kan steeds rekenen op het engagement vanwege de Scholengroep, waar men ook onmisbaar beleidsondersteunend werk aflevert. Het effectieve beleidskader van deze academie is echter erg smal. Constructies rondom de directeur, zoals een coördinatorenraad en een directiecomité die de participatiegraad verhogen, kunnen weliswaar niet verhullen dat het centrale beleidskader onderbemand is waardoor voor veel onderwijsontwikkellende materie en voor een degelijke professionalisering te weinig tijd en mankracht overblijven.

Desalniettemin is Anderlecht een academie waar de leerling centraal staat en waar meerdere eminente kunstenaars-pedagogen zich via hun opdracht als leraar ter beschikking stellen van gemotiveerde leerlingen. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de meeste onderzochte vakken voldoen aan de verwachtingen van de overheid. Dit is echter niet het geval voor algemene artistieke bewegingsleer en klassieke dans. Daarom sluit de inspectie de doorlichting af met een gunstig advies voor de studierichtingen Muziek en Woordkunst, evenals voor de erkenningsvoorwaarden 'bewoonbaarheid en hygiëne'. Voor de studierichting Dans is er een gunstig advies beperkt tot drie schooljaren.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus

Muziek

algemene muzikale vorming, instrument blokfluit, instrument cornet, instrumentaal ensemble, koor, samenspel, samenzang, stemvorming, vocaal ensemble, zang

Woordkunst

algemene verbale vorming, literaire creatie, toneel, verbale vorming, voordracht, welsprekendheid

Dans

algemene artistieke bewegingsleer, artistieke training, dans en muziek, dansinitiatie, klassieke dans

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

3.1.1.1 Muziek: instrument blokfluit

Voldoet

De opleiding voldoet helemaal aan de leerplandoelstellingen van het vak.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Met zeven leerlingen (1,3%) staat de cursus blokfluit/oude muziek statistisch net boven het Vlaams gemiddelde van 1%. Toch was de belangstelling voor het kunstvak blokfluit ooit beduidend groter. De terugloop van belangstelling wordt gecompenseerd door een verbreding van de cursus tot een 'atelier oude muziek', met extra aandacht voor repertoire- en stijlennis, basso continuo en klavecimbelspel. Deze meerwaarde draagt bij tot een brede vorming bij de hoofdzakelijk volwassen leerlingen. De gemotiveerde leerlingen, vaak met reeds een andere opleiding achter de rug, krijgen groepsgericht-individueel les, met een accent op de individuele vorming en persoonlijke evolutie. Dit draagt in bijzondere mate bij tot een grote tevredenheid. De geboden opleiding aan vooral volwassen leerlingen resulteert dan ook hoofdzakelijk in een uitstroom richting toegepaste kamer- en huismuziek.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Het jaarplan toont een sterke visie over een zeer gestructureerde, professionele omgang met zowel de minimum- leerplannen als met bijkomende leerdoelstellingen. In een uitstekende lesopbouw (voorbeeld van goede praktijk) wordt aandacht besteed aan toonladders, studies en repertoire enerzijds, de verschillende parameters van de muziek, duiding, analyse en leerproces anderzijds. Er wordt actief en constructief gewerkt rond duidelijke thema's en opdrachten. Passende leertips dragen bij tot een goede leerwinst. Er is aandacht voor een brede cultuur- en repertoirekennis die past bij het instrument. Zo is bijvoorbeeld een experiment met een eigen arrangement op basis van een melodie uit het Leuvens Beiaardboek niet alleen mooi maar vooral ook nuttig voor de verdere ontwikkeling van stilistisch inzicht en technische vaardigheid. Vanuit die brede kijk op het musiceren en het 'musicianship' is er ook een goede relatie tussen de instrumentale opleiding en de ondersteunende vakken als algemene muziekcultuur en samenspel, respectievelijk instrumentaal ensemble.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De lessen gaan door in de concertzaal van de academie. Hier kan de klas niet alleen beschikken over een grote ruimte met een aangenaam klimaat en een goede akoestiek, maar ook over drie uitstekende instrumenten voor de eventuele begeleiding: vleugelpiano, klavecimbel en orgel.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

De procesevaluatie of permanente evaluatie resulteert in een steeds opbouwende dialoog tussen leerlingen en leraar. De gehele evaluatiepraktijk bevestigt de ernst en het professionalisme waarmee de cursus in stand wordt gehouden, ook administratief (cfr. supra).

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Elk lesmoment getuigt middels een breed inlevingsvermogen en een rustige, constructieve dialoog in functie van het leerproces, van een permanente leerbegeleiding en coaching op elk niveau.

3.1.1.2 Muziek: instrument koperblazers

Voldoet

Uit onderzoek van de beschikbaar gestelde documenten en uit de cijfergegevens van de onderwijsadministratie kon worden vastgesteld dat de leerplandoelstellingen in voldoende mate worden gerealiseerd.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

De leerlingeninstroom kende de voorbije jaren een sterke fluctuatie die nu gestabiliseerd lijkt. Althoorn (nu 2 leerlingen, telling februari 2013) kende een dalende trend. Voor hoorn zijn er eveneens 2 leerlingen. Voor bariton, bugel, trombone en trompet zijn er geen leerlingen meer. Cornet en tuba/bastuba daarentegen bevestigen met elk 5 leerlingen, samen goed voor 2% van het leerlingenaantal in de studierichting muziek, dat ze daarmee stevig boven het Vlaams gemiddelde van 0,78% staan. Het totaal aantal leerlingen bleef de voorbije jaren min of meer constant maar de leervraag, en daaraan gekoppeld ook het aanbod en de differentiatie, vertonen nu een heel ander beeld dan ca. 15 jaar geleden. De academie Anderlecht had nooit een echt grote, uitgebreide koperklas, ook nu niet. Toch slaagt men erin een specifieke, doelgerichte opleiding te blijven garanderen in een regio die nauwelijks enige dynamiek vertoont inzake hofabra-leven. Leerlinggerichtheid en functionaliteit van de opleiding staan daarbij centraal.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

De opleiding en het studieaanbod voor koperblazers vertoont doorheen de jaren enkele eigenaardige evoluties, niet in het minst deze van een eertijds sterke concentratie rond het zgn. 'klein koper' (vooral cornet en trompet) naar 'groot koper' (tuba en bastuba). Het volledig verdwijnen van het aanbod 'trombone' is eveneens merkwaardig. Beide evoluties vinden hun oorzaak in een parallelle reden, namelijk de leraargebondenheid van het aanbod. Enerzijds was er de pensionering van de voormalige koperleraar (een trompettist) en anderzijds was er het verdwijnen van een leraar samenspel/instrumentaal ensemble die vooral in de richting van jazz en lichte muziek musiceerde, hetgeen tot gevolg had dat ook de leerlingen trombone verdwenen of afhaakten. Momenteel situeert de belangstelling voor het vak koper zich vooral bij het instrument 'cornet' (ook geschikt voor de jongere leerlingen) en bij het instrument tuba/bastuba (de specialiteit van de leraar). De belangstelling voor het instrument hoorn is beperkt, maar vervolledigt het huidige aanbod. Middels inzage in de examenprogramma's kan worden vastgesteld dat de opleiding is gebaseerd op de criteria van het officiële minimumleerplan. Het gepresenteerde repertoire voldoet aan de verwachtingen daaromtrent.

Onderwijsorganisatie
Groeperingsvorm
Onderwijstijd

Door de aanwezigheid van blaasorkesten concentreert de leervraag zich in en rond het filiaal Sint-Pieters-Leeuw. De organisatie van de opleiding kopers gebeurt hoofdzakelijk daar en verloopt op correcte wijze.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

De minimale uitrusting om te kunnen voldoen aan de leerplandoelstellingen voor de verschillende instrumenttypes binnen de opleiding voor koperblazers is aanwezig.

Infrastructuur Het klaslokaal in de basisschool voldoet voor de opleiding. In hetzelfde gebouw is tevens voldoende ruimte voor de organisatie van de vakken samenspel en instrumentaal ensemble.

Evaluatiepraktijk De evaluatie van de leerlingen gebeurt op decretaal correcte wijze, twee maal per jaar. Inzage in de examenresultaten leert ons dat er streng maar rechtvaardig wordt geoordeeld door een relevante jury. De quoteringen zijn daardoor soms confronterend, maar zeker valide. Er wordt duidelijk gedifferentieerd door ook gebruik te maken van lage(re) cijfers. Dit maakt de evaluatie geloofwaardig en betrouwbaar.

Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Leerbegeleiding De differentiatiemogelijkheid binnen het aanbod koperblazers is een belangrijk element in de specifieke leerbegeleiding op klasniveau. De functionaliteit van de opleiding, dewelke praktijkgericht is, evenzeer. Gezien er geen klasbezoek kon plaatsvinden kan de inspectie geen uitspraak doen over het gehanteerde leerlingvolgsysteem.

Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

3.1.1.3 Muziek: zang/stemvorming

Voldoet

De leerdoelstellingen van het vak worden op een systematische wijze gerealiseerd bij het merendeel van de leerlingen.

Outputgegevens De instroom van leerlingen schommelt lichtjes maar blijft min of meer constant: steeds rond de 20 leerlingen, al jarenlang. Dit is ongeveer 4% van het leerlingenaantal in de studierichting muziek. Meer dan de helft van de instromers komt de facto in de optie stemvorming terecht. De criteria waarop men zich daarvoor beroept, zijn niet bekend. Feit is dat in de praktijk de mogelijkheden van het minimumleerplan voor het vak stemvorming optimaal benut worden, in die mate dat het voor de (echte) zangers kan leiden tot een verlenging van het studietraject door, na het volgen van de optie stemvorming, de opleiding zang te volgen. Sterke aandacht gaat uit naar de individuele begeleiding van de leerlingen tot vocaal-technisch goed gevormde, breeddenkende maar ook kritische (amateur-)zangers die niet alleen plezier beleven aan het zingen maar ook als mens groeien door bewust-zijn. De degelijke opleiding die wordt geboden, op maat van de leerling, zorgt voor respect, dankbaarheid en tevredenheid bij de enthousiaste, gemotiveerde leerlingen.

Leerpresetaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Onderwijsaanbod Het vocale studieaanbod wordt optimaal benut (cfr. onderwijsorganisatie). Enige toelichting leerde ons dat stemvorming vooral gezien wordt als zijnde een zangopleiding in de lagere graad. Het kunstvak Zang is dan de opleiding voor de echte zangers. Met andere woorden: er wordt oriënterend én trajectverlengend gedacht, hetgeen als kwaliteitsbevorderend wordt ervaren. Naast die oriënterende differentiatie 'zang-stemvorming' is er aandacht voor verschillende stemtypes, in alle leeftijdscategorieën. Er wordt geen stijldifferentiëring jazz en lichte muziek aangeboden, ook niet in het repertoire voor zang/stemvorming. De officiële leerplannen zijn verwerkt in een evenwichtig referentiekader (jaarplan) dat getuigt van een goede visie, met aandacht voor verticale en horizontale samenhang, middels een actief en constructief leren gekoppeld aan een breed repertoire (lied, oratorium, enzovoort, van André Campra tot Lloyd Webber). Een holistische benadering, met aandacht voor het klankgeoriënteerd zingen,

Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

draagt bij tot een geactualiseerde benadering van het instrument 'stem'. De lessen zelf vertrekken niet vanuit een groepsgericht-individuele attitude maar zijn vooral individueel en ervaringsgericht. De inzingoefeningen zijn niet zomaar wat opwarmingsoefeningen, in tegendeel, zij zijn het vertrekpunt voor een intensieve reis doorheen de magie van de stem en het bewuste stemgebruik. Effectief 'werken aan de stem' is hier een ernstige bezigheid. Oefenen, proberen, stoppen, opnieuw proberen, verbeteren, verschillen ervaren, enzovoort ..., het draagt allemaal bij tot evolutie en leerwinst, zelfs binnen één lestijd. Binnen dat actief en dynamisch lesverloop is er aandacht voor intonatie, klankvorming, uitspraak (klinkers en medeklinkers), muzikaliteit, dynamiek, houding, enzovoort. De leraars geven goede informatie: instructief en kwaliteitsbevorderend. Zo is er een evenwicht tussen theorie (uitleg) en praktijk (het zingen zelf).

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Groeperingsvorm*

De verschillen tussen de vakken zang en stemvorming in de vocale opleiding worden ruim geïnterpreteerd. Uit de cijfers blijkt dat er een zeer evenwichtige instroom is met een quasi fifty-fifty-spreiding over de beide vakken.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

Aan de minimale vereisten voor goed zangonderricht wordt voldaan: een ruime klas met piano is beschikbaar. Akoestisch is deze ruimte echter minder geschikt. De andere zangklas is erg klein en klinkt zeer direct. De leerkrachten zorgen voor de noodzakelijke leermiddelen middels kopies van partituren en desgevallend opgave van de aan te kopen muziekboeken.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Vooraf een sterke communicatie tussen leraar en leerling is bepalend voor de kracht en de impact van de evaluatie. Van de ene kant zijn de procesevaluatie en de rapporten elementen die bijdragen tot een goede feedback, van de andere kant valt er meer rendement te halen uit de productevaluatie. De examenprogramma's sluiten aan bij de leerplandoelstellingen en de examens zelf voldoen aan de decretale voorschriften maar missen een ondersteunend, constructief aspect door de wijze waarop de juriesamenstelling gebeurt (de keuze van de juryleden) en het ontbreken van dialoog en feedback na afloop. Daardoor zijn de resultaten niet steeds valide ten opzichte van de visie, de filosofie en de geactualiseerde artistiek-pedagogische aanpak van het zangonderricht (cfr. supra).

Leerbegeleiding

*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

Het welbevinden in de zangklas is het resultaat van een positief klasklimaat waarin de leerling centraal staat. Dit is een sterke vorm van leerbegeleiding 'op maat'. Bevindingen, evoluties en leertips worden genoteerd in een eigen leerlingenschriftje (agenda). De wekelijkse klasadministratie van de leraar(s) is beperkt tot een schrift met notities per leerling.

Deskundigheidsbevordering

*Nascholingen
Verspreiding van expertise*

De eerder vermelde holistische visie over de zangopleiding is het resultaat van permanente nascholing als antwoord op een individuele zoektocht naar de essentie van het zingen en het performen. De leerlingen die hier deelgenoot van kunnen zijn hebben daar meteen rendement van. Bijgevolg is het effect van de nascholing meteen herkenbaar op klasniveau. Of dit ook mogelijk wordt op academieniveau zal vooral afhangen van de noodzakelijke openheid en drang tot actualisering van het artistiek-pedagogisch en onderwijskundig denken van alle betrokkenen.

3.1.1.4 Muziek: algemene muzikale vorming - hogere graad

Voldoet

Het vak algemene muzikale vorming in de hogere graad betreft een service voor de leerlingen die eventueel wensen door te stromen naar het hoger kunstonderwijs. Dit aanbod is inhoudelijk perfect afgestemd op de specifieke leerbehoeften dienaangaande en beantwoordt aan de leerplandoelstellingen.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Drie à vier leerlingen melden zich jaarlijks aan voor de specifieke training algemene muzikale vorming in de hogere graad. Dit is minder dan 1% van het leerlingenaantal muziek, hetgeen behoorlijk realistisch is. Met de wijze van pedagogisch-didactisch handelen worden vooral de trefzekerheid in ritme en melodie vergroot en het muzikaal gehoor verbeterd. Er zijn geen concrete statistieken in verband met de doorstroom naar het hoger kunstonderwijs. Feit is wel dat ook de uitstroom naar de amateurkunstbeoefening met deze vorm van ondersteuning extra input en meerwaarde krijgt. Het engagement en de tevredenheid van de leerlingen zijn goed, ondanks de soms hoge drempels die moeten overschreden worden.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

De invulling van het vak is afgestemd op specifieke individuele noden, op maat van de leerlingen, met hoofdzakelijk aandacht voor zang (intonatie), leesvaardigheid, ontwikkeling en training van het lezen in meerdere sleutels, melodisch en ritmisch dictee, tweestemmig dictee en het herkennen en noteren van drieklanken. Gebruik makend van onder andere geschikte, mooie notenleerlessen wordt een goed evenwicht bereikt tussen muzikaliteit en techniciteit, tussen solmisatie en de presentatie ervan.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

Alle leermiddelen zijn ter beschikking. Eventuele bijkomende aankopen (van bladmuziek of ander materiaal) worden door de leerkracht geadviseerd.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

De evaluatie gebeurt helemaal op het niveau van de respectievelijke leerling, afgestemd op de erkende minimumleerplannen én volgens de in het onderwijsaanbod reeds vermelde aandachtspunten: zang (intonatie), leesvaardigheid, ontwikkeling en training van het lezen in meerdere sleutels, melodisch en ritmisch dictee, tweestemmig dictee en het herkennen en noteren van drieklanken. De permanente evaluatie heeft een bijzonder goed effect dankzij een vlotte dialoog tussen leraar en leerlingen.

Leerbegeleiding

*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

Het initiatief van destijds, om een hogere graad algemene muzikale vorming in te richten ten behoeve van de potentiële doorstromers, was al een uiting van bezorgdheid voor een meer specifieke leerbegeleiding. De wijze waarop de invulling van het vak gebeurt, gaat nog verder en is een voorbeeld van leerbegeleiding: zowel zorgzaam als uitdagend, met de leerling steeds in een centrale rol. Doordat de invulling van het vak feitelijk vraaggestuurd en dus afgestemd is op individuele leertrajecten, voldoet het niet alleen aan de leerplanvereisten maar komt het eveneens tegemoet aan specifieke leerbehoeften. De organisatie kent een vast wekelijks patroon maar impliceert ook de mogelijkheid tot het maken van individuele afspraken. Gezien het om een kleine groep van leerlingen gaat kan er tussendoor immers ook een persoonlijke begeleiding ingelast worden.

3.1.1.5 Muziek: samenzang

Voldoet

De belangrijkste motivatie ligt bij het (inhoudelijk) belang dat de helft van de betrokken leraars in dit vak stelt, nl. het leren ervaren van de menselijke stem, niet alleen als het meest kwetsbare instrument, maar vooral ook als een weg naar persoonlijke groei en muzikaliteit. De leerplandoelstellingen worden echter niet overal en in alle klassen op dezelfde manier nagestreefd noch bereikt. De appreciatie gaat dan ook van uitstekend, als voorbeeld van good practice, tot een zekere onvoldoende.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

De instroom en de doorstroom van leerlingen loopt parallel met het vak algemene muzikale vorming. Bij twee van de vier klasbezoeken waren het niveau en de kwaliteit van de samenzang bijzonder goed. De leerplandoelstellingen werden er op overtuigende manier gerealiseerd met een directe leerwinst als resultaat. Het ontbreken van inhoudelijk vakoverleg en daardoor ook het gebrek aan een gezamenlijke doelgerichtheid in functie van het ontwikkelen van jaarplannen, repertoirelijsten en evaluatiecriteria zorgt er voor dat in sommige klassen de leerplandoelstellingen nauwelijks of niet bereikt worden.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Het vak samenzang wordt in alle leslocaties aangeboden als een vaste component van het vak algemene muzikale vorming. Elke leerkracht ontwikkelde een eigen repertoirelijst maar beschikt niet steeds over een jaarplan. Hierover werd tot nu toe geen collegiaal beraad gehouden. Wel wordt soms al eens om advies gevraagd bij meer gespecialiseerde collega's.

De leerlingen zelf zijn niet altijd even actief betrokken bij het half uurtje zingen. Het ontbreekt daarvoor aan voldoende uitdaging en fysieke paraatheid. Dit bereikt men meestal door goed in te zingen met aandacht voor ademhalingsoefeningen en technische oefeningen, door de leerlingen te laten rechtstaan en ze in koorformatie op te stellen.

Door het aanbrengen van telkens nieuwe liederen (breed repertoire) en het streng toezien op de wijze van uitvoeren wordt de aandacht scherp gehouden, de (achtergrond-)kennis bijgespijkerd, geanalyseerd en het geheugen getraind door aandacht te besteden aan het ritmisch lezen, de vertaling van de tekst (indien in een andere taal), de tekstplaatsing, de melodie en dus ook de intonatie. Vooral het zingplezier, het musiceerplezier moet blijven overwegen.

Soms verloopt de samenzang licht geïntegreerd in de amv, hetgeen - mits een goede didactisch-pedagogische aanpak en het niet uit het oog verliezen van de specifieke doelstellingen van het vak - ook een goede formule is.

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Groeperingsvorm*

De onderwijstijd wordt gerespecteerd.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De leerlingen krijgen een kopij van de te zingen liederen overhandigd door de leerkracht of beschikken over het handboek voor amv met daarin tekst en melodie. Verdere logistieke uitrusting is erg variabel, gelukkig met enkele comfortabele, ruime klassen met aangepast meubilair in de hoofdschool.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Een aparte evaluatie voor de samenzang is nog niet in alle klassen van toepassing. Wel worden verbeterpunten gerapporteerd. Een specifieke, valide fiche voor samenzang, met aandacht voor al even specifieke parameters en voor de te ontwikkelen leerdoelen is er nog niet.

Rapporteringspraktijk De evaluatie van het vak samenzang wordt tot op heden niet gerapporteerd.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Voor de samenzang geldt hetzelfde leerlingvolgsysteem als voor amv. Er zijn hierover echter nauwelijks afspraken op schoolniveau. Ook een echte schoolagenda, voor een zorgzame communicatie tussen leerkracht, leerlingen en hun ouders ontbreekt nog.

Enerzijds is er de zorgzaamheid voor de belevingswereld van het kind, maar anderzijds worden niet alle kinderen betrokken in het artistiek ontwikkelingsproces en haken ze mentaal af, met alle gevolgen van dien. Het werken met jonge kinderen, meer bepaald het zingen, nodigt uit tot prospectie van mooie, jonge stemmen in functie van bijvoorbeeld een (lokaal) kinder-, jongeren- of zelfs volwassenenkoor. De samenzang zorgt immers voor de eerste ervaringen van een mooie vocale cultuur. Gelukkig is er ook hierop een uitzondering, waarbij een zeer goede communicatie, een efficiënte controle van intonatieve juistheid en meerdere andere details bijdragen tot een sterke beleving en ervaring.

Inbreuk(en) op regelgeving

De evaluatie geschiedt niet conform de richtlijnen van het leerplan: "... er zijn geen examens. De evaluatie gebeurt door de leerkracht. Het bijhouden van een individuele evaluatiefiche per leerling is verplichtend." (zie: Vlaamse gemeenschap, Ministerie van onderwijs, Deeltijds Kunstonderwijs, studierichting Muziek, Minimumleerplan Samenzang dd. Juli 1990, C. Evaluatie).

3.1.1.6 Muziek: samenspel en instrumentaal ensemble

Voldoet

Met het kamerorkest onder leiding van de directeur en met meerdere instrumentale ensembles en/of samenspelgroepen wordt optimaal voldaan aan de leerplandoelstellingen. Het zijn intrigerende laboratoria voor het ontwikkelen van een goed niveau, een stevige kwaliteit, een goede reputatie en vooral ook veel musiceerplezier.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Het kamerorkest 'Sinfonietta' is het resultaat van een bijzonder samenwerkingsverband tussen de academie en de kunsthumaniora binnen dezelfde scholengroep. Het staat onder leiding van de directeur, tevens een ervaren dirigent. De participatie van meerdere leraars geldt daarbij als een bijzondere vorm van inspirerende coaching, quasi 'per pupiter' zoals dat in het vakjargon heet. Het orkest biedt een hoge graad van afwerking, is flexibel, vormend en geeft op regelmatige basis sommige jonge, talentvolle musici de gelegenheid tot het uitvoeren van een (eerste) werk voor solist en orkest. Als productie-orkest biedt het een goede leerschool voor jong, aanstormend geweld.

Daarnaast is er bijvoorbeeld ook het slagwerkensemble, dat eveneens met originele, evenwichtige programma's (ook met eigen werk) de aandachtspunten van het minimumleerplan helemaal vertegenwoordigt. Dit tot ieders tevredenheid.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale</i> <i>samenhang</i> <i>Klasmanagement</i> <i>Actief en constructief leren</i>	Het repertoire wordt steeds gekozen in functie van een optreden of van een productie. Voor sommige disciplines zijn een bewuste planning en bijkomende leerdoelstellingen zoals groepsgerichte improvisatie tijdens de opwarmingsoefeningen regelmatig aan de orde. De leerwinst is snel voelbaar en daardoor quasi tastbaar, dit zelfs na een klein half uur repeteren.
Onderwijsorganisatie <i>Groeperingsvorm</i> <i>Onderwijstijd</i>	De indeling (uurroosters), de urenverdeling en dus ook het structureel herkenbaar maken van de vakken samenspel en instrumentaal ensemble gebeuren pas wanneer het schooljaar al enkele weken op volle toeren draait. Hierdoor wordt het leertraject met ca. 10% ingekort. Dit geldt niet voor de organisatie van 'Brussels Sinfonietta', het academieorkest.
Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	De academie beschikt over voldoende klaslokalen, een auditorium en een concertzaal, groot genoeg en voldoende goed uitgerust voor de repetities van de verschillende formaties. Alle nodige leermiddelen worden door de academie ter beschikking gesteld.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De evaluatie gebeurt door middel van een groepsquotering indien het over een homogene groep gaat. Indien er minder homogeniteit wordt vastgesteld in de samenstelling van de groep, gebeurt de evaluatie met subtiële individuele verschillen. Niet louter de techniciteit en de instrumentale beheersing worden beoordeeld, ook de finesses van het zuivere 'samen spelen', de homogeniteit, de stemming (intonatie) en de typische trucs voor een kamermusicus zijn van belang. De externe jury draagt bij tot een onderbouwde, objectieve en valide beoordeling.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De uitdaging om als student terecht te komen in een kamerorkest of in een andere kamermuzikale setting is dusdanig ingrijpend dat een goede, geïnspireerde en inspirerende leerbegeleiding als een evidentie mag worden beschouwd. Het is mooi om vast te stellen hoe de band tussen leraar/dirigent en musici ontzettend kan groeien zonder een formeel denkkader maar met een diepgaand artistiek plan.

3.1.1.7 Muziek: koor, vocaal ensemble

Voldoet

Met een per zangklas samengestelde koorklas wordt gewerkt aan een bepaalde vocale cultuur. Door het kleine leerlingenaantal en de opsplitsing in twee klasgroepen is het vak 'koor' eerder gericht op (kleine) vocale ensembles. Het voorgelegde repertoire (beschouwd als jaartraject) voldoet aan de inhoudelijke verwachtingen van het minimumleerplan. De opleiding zelf gaat zowel in de diepte als in de breedte, waardoor mooie, relevante resultaten worden gegenereerd.

Outputgegevens <i>Leerprestaties</i> <i>Outcomes</i> <i>Vervolgonderwijs</i> <i>Tevredenheid</i>	Het koor is een gemengde groep, samengesteld uit leerlingen uit de zangklas (middelbare graad en hogere graad) maar helaas opgesplitst per zangklas. Er wordt op degelijke wijze gewerkt aan een goede basis voor het ervaren van werkelijke koorzang. De tevredenheid onder de leerlingen is goed en meerdere leerlingen nemen hun ervaringen mee naar de praktijk van het koorzingen in eigen omgeving, hetgeen de meerwaarde van de opleiding meteen accentueert.
---	--

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale</i> <i>samenhang</i> <i>Klasmanagement</i> <i>Actief en constructief leren</i>	Onder lyrische kunst verstaat men een inhoudelijke evenwichtsoefening tussen vocaal ensemble (obligaat in de hogere graad voor zangers) en producties/toepassingen vanuit het grote repertoire, waarbij haalbare fragmenten uit opera's, oratoria en/of andere muziekproducties groepsgericht worden uitgevoerd. Het vak lyrische kunst is zeer complementair aan het studieaanbod dat betrekking heeft op vocaliteit en zang. Vanuit de leerplannen wordt rekening gehouden met stijldifferentiatie, ontwikkeling van specifieke vaardigheden en uiteraard vocale training. Het gebruikte repertoire (meestal programma's voor een hele concertproductie) wordt thematisch of stilistisch geordend en is bijzonder instructief voor de verdere vorming en ontplooiing van de uitvoerders/leerlingen/zangers. Het jaartraject is gebaseerd op de te bereiken doelstellingen uit het leerplan, met een repertoire dat is afgestemd op bepaalde projecten (duo's en trio's uit opera, operette en oratoria). Het lesverloop is zowel praktijkgericht als kwaliteitsgericht. Voor elke leerling beschikt de leerkracht over een mooi georganiseerde bundel met een beschrijvend overzicht en met de partituren per leerling.
Onderwijsorganisatie <i>Groeperingsvorm</i> <i>Onderwijstijd</i>	Het is jammer dat het beperkt aantal leerlingen voor koor of vocaal ensemble nog wordt opgesplitst 'per zangklas'. Dit leidt tot koren van 2 of 3 zangers, soms een vocaal kwartet, hetgeen feitelijk geen koor is maar een vocaal ensemble. De leerlingen van de hogere graad zang komen de facto terecht in de cursus lyrische kunst.
Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	De zangklas beschikt weliswaar niet over een podium, maar wel over een buffetpiano en voldoende vrije ruimte voor de opstelling van de groep.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De 'toetsmomenten' zijn natuurlijk de optredens: het examen, een benefietconcert, koorconcerten, participatie aan andere projecten, enz.... . Het evalueren van de individuele prestaties wordt als moeilijk ervaren. Toch is er aandacht voor attitude, het zelfstandig kunnen instuderen van de partituur, het bijdragen tot een aangename klassfeer, een constructieve houding, aandacht en persoonlijke evolutie. De traditionele fiches volstaan daartoe niet. De evaluatie is evenwel evenwichtig en betrouwbaar.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De grote tevredenheid van de leerlingen is deels terug te brengen tot een goede leerbegeleiding. Deze is afgestemd op kwalitatief goed werk voor elk niveau en voor elke participant. Deze pedagogisch-didactische aanpak draagt bij tot de ontwikkeling van een mooie vocale cultuur, compleet vanuit de basis. Jammer dat het aantal studenten te beperkt is om een echt koor te vormen.

3.1.1.8 Woordkunst: algemene verbale vorming

Voldoet

Ondanks de soms zeer moeilijke taalproblematiek is er een grote dosis spel- en spreekplezier aanwezig. Het enthousiasme van alle betrokken partijen is daar zeker niet vreemd aan. Ook de andere leerplandoelstellingen komen in voldoende mate aan bod.

Outputgegevens De leerlingenevolutie voor de lagere graad Woord in Anderlecht volgt de landelijke tendensen. Sedert een drietal jaren groeit het leerlingenaantal gestaag. Het sluiten van een lesafdeling en verschillende leraarswissels hebben in een verder verleden voor een aanzienlijke leerlingendaling gezorgd. Met een deels vernieuwd lerarenteam ziet de toekomst van de cursus algemene verbale vorming (avv) er hoopvol uit.

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

De doorstroom van de lagere naar de middelbare graad is zeer moeilijk. Waar in Vlaanderen de doorstroom iets meer dan 60% bedraagt, strandt deze in de academie van Anderlecht op 46%. Cultuurverschillen en ethische bezwaren bij een grotendeels allochtone populatie liggen hier ongetwijfeld aan de basis van. De doorstroom binnen de graad is zeer behoorlijk. Van de mogelijkheid om in te stromen gedurende het leertraject wordt gebruik gemaakt, maar niet in buitensporige mate.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

In alle klassen is het spel- en spreekplezier, ondanks de soms moeilijke taalsituaties, in ruime mate aanwezig. In geen enkele klas kwam enige vorm van spreekangst voor. Er wordt hard gewerkt, op een speelse en spontane wijze, op de uitbreiding van het taalvermogen. Verder is er voldoende aandacht voor lichaamshouding en de invloed ervan op het spreken en vertellen. Ook het belang van een goede ademhaling wordt sterk benadrukt. In alle bezochte klassen krijgen leerlingen voldoende persoonlijke begeleiding. In sommige klassen kan er meer aandacht besteed worden aan articulatie en uitspraak. In de meeste klassen is er onvoldoende ruimte ter beschikking om het ruimtebewustzijn te kunnen ontwikkelen (cfr. uitrusting). In het leerplan avv wordt veel belang gehecht aan het geven, verwoorden en verwerken van kritiek. Deze evaluatievorm kan in bepaalde klassen meer uitgebouwd worden, vooral omtrent spreektechnische facetten. Hierdoor wordt niet enkel de uitspraak geremedieerd, maar tevens worden het observatievermogen en de concentratie aangescherpt.

Uitrusting

Leermiddelen en ICT

Logistiek

De kwaliteit van de ruimtes, één van de basisuitrustingen in de klas avv, is matig tot ongeschikt. Vooral klaslokalen in dubbelgebruik stellen problemen. Het is bijna onmogelijk om de leerplandoelstellingen te realiseren in een klas vol stoelen en banken, "waslijnen" en een heus dier in een kooi. Zelfs na het op mekaar stapelen van allerlei zitmeubelen is er onvoldoende plaats om ruimtebewustzijn bij te brengen. Andere lesplaatsen zijn gehuisvest in containerklassen. Daar is er net iets meer ruimte na het stapelen van de stoelen en de banken, maar onvoldoende om de leerplannen op een volwaardige wijze te realiseren.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Er is veel onduidelijkheid over de te volgen leerplannen, met name het minimumleerplan of een goedgekeurde, herwerkte versie door een andere koepel van dit leerplan. Op dit ogenblik beantwoordt het examenprogramma grotendeels aan de beide leerplannen, maar niet volledig.

Het minimumleerplan vraagt voor het eindjaar L4:

- Leesoefening van een voorbereide tekst, na korte inzage ter plaatse
- Eén tekst naar keuze uit het hoofd
- Eén werk of oefening naar keuze
- Een ondervraging over de behandelde theoretische stof.

In het herziene leerplan worden volgende exameneisen gesteld:

- Een voorbereide leesoefening
- Een spreekoefening vanuit improvisatie
- Een spelmoment met vaste tekst
- Een tekst uit het hoofd.

In de academie staan volgende zaken op het examenprogramma:

- Een gedicht uit het hoofd
- Een spel oefening (onderwerp door de jury gekozen met korte voorbereiding)
- Een leestekst (2 x voorbereid in de les).

Het is absoluut noodzakelijk dat hieromtrent een keuze wordt gemaakt.

De examenjury's beantwoorden aan de vereisten in de regelgeving. Voor het eindjaar L4 is zelfs een extern jurylid aanwezig.

De puntenquoteringen liggen verspreid over de verschillende graden. Juryleden beschikken (nog) niet over criteria om hun beoordeling te verfijnen en te nuanceren.

De evaluatiefiches worden reglementair aangewend en geven een beeld omtrent een viertal criteria. Op de examendeliberatie wordt de quotering van het jaarwerk (procesevaluatie) in de discussie meegenomen. De behaalde cijfers dagelijks werk worden niet automatisch in het eindcijfer mee verrekend.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

In alle klassen krijgen de leerlingen een persoonlijke begeleiding. De eerder kleine klasgroepen maken dit zeer goed mogelijk.

Het meest prangende probleem is dat van de taalarmoede in het Nederlands. Hieraan wordt veel aandacht besteed op allerlei manieren.

De agenda wordt systematisch ingevuld zodat ouders de geziene leerstof kunnen nagaan.

Een uitgebouwd leerlingvolgsysteem is nog niet aanwezig, maar de leerkrachten zijn zeer goed op de hoogte van de persoonlijke problemen en noden van de leerlingen.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

Er moet een keuze gemaakt worden voor een leerplan, hetzij het minimumleerplan voor de SR Woord van de Vlaamse Gemeenschap, hetzij het raamleerplan algemene verbale vorming lagere graad – Woordkunst van het OVSG om te kunnen beantwoorden aan de evaluatievereisten. (Cfr. supra: evaluatiepraktijk).

3.1.1.9 Woordkunst: literaire creatie

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden gerealiseerd. Er is een zeer grote persoonlijke begeleiding die zijn vruchten afwerpt. De veilige omgeving is een katalysator voor een succesvol leertraject.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Deze cursus werd vijf jaar geleden opgericht (schooljaar 2009-2010). De interesse voor de cursus is miniem. Vorig jaar stond er slechts één leerling ingeschreven. Bekendmaking van deze optie en rekrutering zullen noodzakelijk zijn om te kunnen overleven.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Tot vorig schooljaar werd de nadruk gelegd op het schrijven van theaterteksten op vraag van de leerlingen. De nieuwe instroom dit jaar heeft een meer diverse vraag. Er wordt gewerkt op het overwinnen van schrijffremmingen. Verschillende schrijfbronnen worden aangeboord. Er is een wisselwerking tussen de cursus literaire creatie en de andere woordopties. Sommige creaties worden door de leerlingen toneel op scène gezet. Cursisten zoeken naar een eigen schrijfstijl, exploreren vertelstandpunten en proberen inzicht te krijgen in hun eigen schrijfproces. In de lessen worden korte schrijf oefeningen gegeven. Grotere gehelen worden thuis geschreven of herwerkt. De vertrouwelijke sfeer en de open cultuur zorgen voor een veilige omgeving die het leerproces ten goede komen.

Onderwijsorganisatie

*Groeperingsvorm
Onderwijstijd*

Omwille van de beperkte instroom wordt de repertoirestudie voor literaire creatie niet afzonderlijk ingericht, maar volgen de leerlingen de lessen samen met alle andere hogere graden Woord.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

Voor deze lessen brengt de leerkracht alle didactische materiaal zelf mee. De ruimte waarin gewerkt wordt, is weinig inspirerend.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Aangezien er geen leerplan literaire creatie opgenomen werd in het minimumleerplan, baseert de leerkracht zich op het leerplan dat uitgewerkt werd door het OVSG.

Het examenprogramma beantwoordt aan de evaluatievereisten die in het leerplan geformuleerd staan.

De examenjury is niet correct samengesteld. Er is slechts één extern jurylid aanwezig. In een hogere graad zijn er minstens twee externe deskundigen die de beoordeling op zich nemen. De quoteringen situeren zich hoofdzakelijk in de graad van de grote onderscheidingen. Juryleden hebben geen criteria die ondersteunend werken bij de beoordeling en de feedback.

In de lessen is een permanente vorm van evaluatie aanwezig, en dit op een interactieve wijze.

Leerbegeleiding

*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

De zeer kleine klasgroep maakt een persoonlijke begeleiding mogelijk. Leerlingen worden nauw opgevolgd en bijgestuurd.

Een leerlingvolgsysteem voor de academie is nog niet uitgewerkt.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

Art. 33. uit het Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen muziek, woordkunst en dans. [§ 1. De beoordeling gebeurt door een examencommissie die samengesteld is als volgt : (...) 4° voor de eindproeven van de leerlingen hogere graad: de directeur, de vaktitularis en ten minste twee deskundigen van buiten de instelling.

3.1.1.10 Woordkunst: toneel**Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden aangeboden en geëxploreerd. Het spelplezier is prominent in alle lessen aanwezig.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

De cursus toneel heeft na een succesvolle periode aan het begin van deze eeuw een zware terugval gekend. In de middelbare graad van de volwassenen is het nog steeds een strijd om het hoofd boven water te houden. Aan de basis van dit dieptepunt lagen frequente leraarswissels. Intussen is dit probleem opgelost nu er een zekere stabiliteit is en krijgt de cursus een tweede adem. De groeicijfers van de laatste jaren in de hogere graad geven dit ook aan. Optredens en samenwerkingen met plaatselijke cultuurinitiatieven zijn een middel om het toneelaanbod in de omgeving bekendheid te geven.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

In de bezochte klassen toneel wordt aan de leerplandoelstellingen gewerkt. Er is een ruime dosis spelplezier aanwezig. Naast de exploratie van de verschillende speldomeinen met o.a. de spelbron en het samenspel, is er bijzondere aandacht voor de exploratie van de emoties en de creatie van de rol. De zoektocht ernaar wordt goed (be-)geleid en bijgestuurd vanuit de leerkracht. In sommige klassen kan meer aandacht besteed worden aan spreektechnische vaardigheden. In bepaalde klassen is men reeds bezig met vaste tekst. Er wordt gewerkt met literair verantwoord materiaal. De ontwikkeling en de impact van verbale en non-verbale communicatie krijgen de nodige aandacht met daaraan gekoppeld de parameters van de beweging. In bepaalde klassen is het quasi onmogelijk om te werken aan scenische vormgeving omdat de infrastructuur dit niet toelaat. Andere klassen beschikken dan wel weer over de nodige ruimte en belichtingsmateriaal om deze doelstelling aan bod te laten komen. In alle klassen wordt op een opbouwende wijze met evaluatie en kritiek omgegaan. Dit heeft een sterk stimulerende invloed op het leerproces en werpt zijn vruchten af.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

Een voldoende grote ruimte is een basisuitrusting voor de lessen toneel. Deze is niet overal voor handen. Sommige lessen gaan door in een smal klaslokaal waar de tafels en stoelen op mekaar gestapeld worden om zo een miniem speelveld te bekomen. In die ruimte is noch belichting noch een geluidsinstallatie ter beschikking zodat leerplandoelen als scenische vormgeving en productionele aspecten van theater niet aan bod kunnen komen. Alle didactische materiaal wordt door de leerkracht meegebracht.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Net zoals bij andere vakken in de SR Woord dient een duidelijke keuze gemaakt te worden voor één bepaald leerplan. Op dit ogenblik wordt een mengvorm gebruikt die noch beantwoordt aan het ene leerplan, noch aan het andere en een inbreuk op de regelgeving als gevolg heeft. Voor de examenvereisten verwijst de inspectie naar de respectievelijke leerplannen. Uit de examenbrochures van de voorbije jaren kan afgeleid worden dat er een kwaliteitsvol examenprogramma gebracht wordt. Over het examenprogramma en de examenduur werden er

binnen de afdeling Woord afspraken gemaakt tussen de verschillende leerkrachten. De samenstelling van de jury beantwoordt niet steeds aan de regelgeving. Daar moet nauwkeuriger mee omgegaan worden. Op een eindexamen hogere graad moet de beoordeling, naast de vaktitularis, door twee externe juryleden gebeuren waarbij de examencommissie voorgezeten wordt door de directeur of zijn afgevaardigde. Een externe jury beschikt niet over evaluatiecriteria. Men doet een beroep op zijn/haar expertise. De examenquoteringen liggen verspreid over de verschillende graden. De quoteringen dagelijks werk (procesevaluatie) worden niet verrekend in de eindtotalen van het examen (productevaluatie). Wel kunnen ze een rol spelen in de deliberatie die op het examen volgt. De evaluatiefiches met valabele criteria worden drie maal per jaar aan de leerlingen overhandigd.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

In de academie is er nog geen leerlingvolgsysteem uitgewerkt. De kleine klasgroepen laten een persoonlijke leerbegeleiding toe. Dit gebeurt in de praktijk ook.

Inbreuk(en) op regelgeving

Art. 33. uit het Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen muziek, woordkunst en dans. [§ 1. De beoordeling gebeurt door een examencommissie die samengesteld is als volgt : (...) 4° voor de eindproeven van de leerlingen hogere graad: de directeur, de vaktitularis en ten minste twee deskundigen van buiten de instelling. Er moet een keuze gemaakt worden voor één leerplan, hetzij het minimumleerplan voor de SR Woord van de Vlaamse Gemeenschap, hetzij het raamleerplan algemene verbale vorming lagere graad – Woordkunst van het OVSG om te kunnen beantwoorden aan de evaluatievereisten.

3.1.1.11 Woordkunst: verbale vorming

Voldoet

In alle lessen komen de leerplandoelstellingen aan bod. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de spreektechniek. Nergens is sprake van spreekangst.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

In de middelbare graad maakt de volwassenenafdeling meer dan één derde van het totale aantal leerlingen uit. De meesten onder hen hebben een specifieke leervraag. Opvallend is hun optiekeuze. Bij de meesten gaat de voorkeur uit naar voordracht of welsprekendheid. Vooral deze laatste optie sluit vaak nauw aan bij beroepswerkzaamheden.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

In de lessen komen alle leerplandoelstellingen aan bod. Nergens werd enige vorm van spreekangst opgemerkt, ook al is het Nederlands bij een aantal leerlingen niet de moedertaal. Het verwerven van een natuurlijke spreektechniek met de nodige aandacht voor ademhaling, stemtechniek, articulatie en alle parameters van de stem zijn duidelijk prioritair in deze lessen. Vooral de parameters worden op een onopvallende wijze aangebracht, geremedieerd en verworven. Daarnaast is er voldoende aandacht voor inleving en beleving. Permanente evaluatie door de leerkracht, maar ook door medeleerlingen via een interactieve werkvorm tonen een stimulerend effect op het leertraject.

Uitrusting
*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De klassen verbale vorming kunnen beschikken over een mooie ruimte die toelaat om de leerplandoelstellingen te realiseren. Het didactisch materiaal wordt door de leerkracht meegebracht. In de ruimte is ook belichting aanwezig.

Evaluatiepraktijk
*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Voor de middelbare graad 3 werd een programma vastgelegd binnen de school dat bestaat uit het brengen van: één tekst uit het geheugen, één leestekst a prima vista en één voorbereide oefening rond de parameters. De samenstelling van de jury strookt niet met de eisen in de regelgeving aangezien er geen beroep wordt gedaan op minstens één externe deskundige. De quoteringen liggen verspreid over de verschillende graden. De evaluatiefiches worden drie maal per jaar met de leerlingen meegegeven.
Net zoals bij de andere vakken worden de punten van het dagelijks werk niet automatisch verrekend in het totale aantal punten, maar kan het dagelijks werk tijdens de deliberatie voor verduidelijking zorgen.

Leerbegeleiding
*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

De meeste volwassenen komen met een specifieke leervraag. Deze wordt in het leertraject meegenomen en er wordt aan beantwoord in de mate van het mogelijke. De eerder beperkte klasgroepen maken een dergelijke begeleiding mogelijk.
Binnen de academie beschikt men nog niet over een leerlingvolgsysteem.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

Het examen in de MG 3 moet een eindexamen (openbaar examen) zijn en geen klasexamen. Dit wil zeggen dat dit moet beantwoorden aan een aantal voorwaarden: Art. 33. uit het Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen muziek, woordkunst en dans. [§ 1. De beoordeling gebeurt door een examencommissie die samengesteld is als volgt : (...) 3° voor de eindproeven van de leerlingen middelbare graad : de directeur, de vaktitularis en twee deskundigen van wie ten minste één deskundige van buiten de instelling; (...).

3.1.1.12 Woordkunst: voordracht

Voldoet

In alle klassen worden de leerplandoelstellingen gerealiseerd. Het vertelplezier is in sterke mate aanwezig en de aandacht voor degelijk literair tekstmateriaal is opvallend en kan enkel toegejuicht worden.

Outputgegevens
*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

In de middelbare graad voordracht volwassenen komt de cursus uit een diep dal. Langzaam stijgt het aantal leerlingen. In de hogere graad zet de dalende trend zich nog steeds verder. Intussen is er stabiliteit in het lerarenkorps gekomen en zal er zich in de toekomst hopelijk een kentering voordoen.
De doorstroom naar het hoger kunstonderwijs is miniem. De academie werkt vaak samen met lokale culturele initiatieven en verzorgt optredens die af en toe nieuwe leerlingen en nieuwe optredens opleveren. Verder is er de deelname aan de prijs Roger Van de Voorde, de stichter van het open talentenhuis voor theater, muziek, dans en expo Zinnema, die een podium biedt aan podiumkunstenaren. De doorstroom binnen het vak is goed.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale*

Het spel- en vertelplezier is in alle klassen aanwezig. Technische vaardigheden zoals uitspraak, articulatie en ademhaling, die de tekstoverdracht moeten ondersteunen en versterken, worden ingepast in het leertraject. Verschillende literaire genres komen aan bod met een grote aandacht voor het brengen van poëzie en dit op een natuurlijke wijze. Een doorgedreven tekstanalyse, zowel

samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

van de vorm als van de inhoud zijn vaste items om tot een goed resultaat te komen. Er wordt veel aandacht geschonken aan een authentieke expressie via inleving en beleving. In de klassen is permanente evaluatie ingeburgerd en dit op een interactieve wijze. Op deze manier leren cursisten observeren en hun opmerkingen op een gepaste wijze formuleren. De vele optredens bieden aan de leerlingen een podium om ervaring op te doen en de confrontatie met het publiek aan te gaan.

Onderwijsorganisatie
Groeperingsvorm
Onderwijstijd

Tijdens de doorlichtingsbezoeken werd vastgesteld dat de onderwijstijd niet steeds gerespecteerd wordt. Sommige leerlingen verlieten na een half uur de les om plaats te maken voor de volgende. Eén van de redenen die hiervoor werden aangegeven is het zogenaamde begin van het schooljaar. Maar dat was ten tijde van de klasbezoeken al meer dan 5 weken bezig aangezien het start op 1 september. Kostbare onderwijstijd gaat hierdoor verloren.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

Het didactische materiaal wordt door de leerkracht zelf meegebracht. Er is een ruim lokaal voorzien waarin alle leerplandoelstellingen kunnen gerealiseerd worden. Daarnaast is er ook belichting aanwezig die de podiumervaring kan ondersteunen en versterken.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

In de hogere graad voordracht wordt een technische proef georganiseerd in de hogere graad 3. Dit examen vindt plaats in de maand november en werd ingevoerd om bepaalde poëtische aspecten van het vak mee te geven. Op het programma staan een tekst van Guido Gezelle en een werk van voor 1800. Net zoals bij een aantal andere woordvakken is het absoluut noodzakelijk dat er een duidelijke keuze gemaakt wordt binnen de academie voor één bepaald leerplan om aan de examenvereisten te voldoen. Het huidige examenprogramma voldoet niet aan de exameneisen van het minimumleerplan. De examenjury's zijn correct samengesteld. De quoteringen zijn verspreid over de verschillende graden en geven een genuanceerd beeld. De quoteringen voor het dagelijks werk (procesevaluatie) worden niet verrekend in de productevaluatie (examen). Tijdens de deliberatie kan de procesevaluatie wel aangewend worden om het oordeel te nuanceren. De evaluatiefiches, waarop verschillende criteria staan, worden drie maal per jaar meegegeven met de leerlingen.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

In elke klas wordt zeer leerlinggericht gewerkt. Er is aandacht voor de persoonlijke interesse en behoefte van elke leerling afzonderlijk. De kleine klasgroepen laten deze aanpak toe. De academie heeft nog geen leerlingvolgsysteem ontwikkeld.

Inbreuk(en) op regelgeving

Art. 10. Van het Besluit van de Vlaamse regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs studierichtingen "Muziek", "Woordkunst" en "Dans": [Aan de volgende vakken wordt minstens het volgende aantal wekelijkse lestijden besteed : ...: één wekelijkse lestijd. Een lestijd duurt zestig minuten.] Er moet een keuze gemaakt worden voor één leerplan, hetzij het minimumleerplan voor de SR Woord van de Vlaamse Gemeenschap, hetzij de raamleerplannen Woordkunst voor de middelbare en de hogere graad optie voordracht van OVSG om te kunnen beantwoorden aan de evaluatievereisten.

3.1.1.13 Woordkunst: welsprekendheid

Voldoet

Het spreekplezier is een vaste waarde in de klassen welsprekendheid. Ook de andere leerplandoelstellingen komen aan bod. Opvallend is de persoonlijke begeleiding aansluitend bij de behoefte van de leerlingen.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

Ondanks de dalende instroomcijfers is de cursus welsprekendheid nog steeds zeer succesvol. De instroom is meestal een vervolgopleiding nadat leerlingen het volledige traject voordracht en/of toneel achter de rug hebben. Uit gesprekken blijkt dat veel cursisten in functie van beroepsdoeleinden deze lessen volgen en dat de tevredenheid hoog is.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

In de bezochte lessen is een zeer ruime mate van spreekplezier aanwezig. Ondanks de soms moeilijke spreektechnische situatie is er nooit sprake van spreekremmingen. De gemoedelijke sfeer en de persoonlijke benadering van de cursisten draagt hier zeker toe bij. Er wordt uitgegaan van de persoonlijke noden en behoeften van de leerlingen en daaraan worden alle doelstellingen gekoppeld. Articulatie, stembeheersing en ademhaling nemen een belangrijke plaats. Verschillende spreekvormen worden aangereikt. Tijdens de lessen is er permanente evaluatie. Zowel de leerkracht als de medeleerlingen geven hun bevindingen. De interactie met het publiek krijgt voldoende nadruk en er is aandacht voor lichaamshouding en lichaamstaal. De parameters van de stem komen aan bod. Ook het bespelen van de ruimte in functie van de overdracht en het ruimtebewustzijn worden beklemtoond.

Uitrusting

Leermiddelen en ICT

Logistiek

Voor de lessen welsprekendheid kan gebruik gemaakt worden van een grote ruimte waarin alle leerplandoelstellingen kunnen bereikt worden.

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Valide

Betrouwbaar

De inspectie gaat er van uit dat de raamleerplannen van het OVSG voor welsprekendheid gevolgd worden aangezien de minimumleerplannen geen welsprekendheid voorzien in de middelbare graad en dit vak wel in de middelbare graad wordt aangeboden. In dat geval beantwoorden de examenprogramma's aan de vereisten uit het leerplan. In de academie werden duidelijke afspraken omtrent het examenprogramma opgesteld, zowel wat de inhoud als wat de duur betreft.

De examenjury is reglementair samengesteld. De quoterings van de examens liggen verspreid over de verschillende graden. In deze quoterings worden de punten voor het dagelijks werk (procesevaluatie) niet opgenomen. De appreciatie voor dagelijks werk kan wel aan bod komen tijdens de deliberatie om een aantal elementen te nuanceren. In het leerplan welsprekendheid voor de hogere graad staat nochtans het volgende: "Het is aan te bevelen dat er een uitsplitsing gebeurt in een evaluatie voor het proces, door de leerkracht gegeven en een evaluatie voor het product, door de jury gegeven. Deze punten worden best afzonderlijk meegedeeld en becommentarieerd."

Drie maal per jaar worden de evaluatiefiches aan de leerlingen overhandigd.

Leerbegeleiding

Zorgzaam en uitdagend

Leerlingvolgsysteem

Zoals voor de andere vakken in de sr Woord is er in de lessen welsprekendheid plaats voor een zeer leerlinggerichte begeleiding. Er wordt ingespeeld op de persoonlijke noden en behoeften van de leerlingen en in de mate van het mogelijke worden de problemen geremedieerd.

Er werd nog geen leerlingvolgsysteem ontwikkeld op academieniveau.

3.1.1.14 Dans: algemene artistieke bewegingsleer

Voldoet niet

Een weinig systematische planning van alle leerplandoelstellingen, gecombineerd met een te éénzijdige benadering via de technische vaardigheden leidt ertoe dat de leerlingen de leerplandoelstellingen onvoldoende realiseren.

Outputgegevens <i>Leerprestaties</i> <i>Outcomes</i> <i>Vervolgonderwijs</i> <i>Tevredenheid</i>	Het leerlingenaantal in de lagere graad kende een scherpe daling met een dieptepunt in schooljaar 2010-2011. De laatste twee jaar is het leerlingenaantal weer gestegen. In de lagere graad is de doorstroom onvoldoende. Gemiddeld bereikt slechts 35% van de leerlingen het einde van de lagere graad. Onderzoek naar deze uitval is nog niet gebeurd. Er zijn een aantal veronderstellingen omtrent deze uitval die verder onderzocht moeten worden.
Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale</i> <i>samenhang</i> <i>Klasmanagement</i> <i>Actief en constructief leren</i>	De jaarplannen geven een overzicht van de doelstellingen en leerstof die bereikt moet worden. Het jaarplan is een opsomming van de vaardigheden die leerlingen moeten kunnen, er is geen tijd voorzien voor het herhalen en afwerken van oefeningen. Heel wat leerplandoelstellingen komen in het jaarplan niet aan bod. Zo is er te weinig aandacht voor placement, de oefeningen au milieu, de sprongen en draaioefeningen en verplaatsingen. Bovendien kiest men ervoor dat de leerplandoelstellingen van artistieke training ook in de lessen aabl aan bod komen, deze komen echter niet voor in de planningsdocumenten. De bijgewoonde lessen en de lesvoorbereidingen bevestigen deze planning. In de lesopbouw gaat zeer veel tijd naar de oefeningen aan de barre. De barre wordt te weinig gebruikt als voorbereiding voor de oefeningen au milieu. Er zijn in sommige lessen te weinig dansante elementen aanwezig om van dansplezier te spreken. In de meeste gevallen is er weinig tot geen aandacht voor een goed houding en balance. De port de bras en de port de tête worden te weinig gebruikt om tot présence te komen. In het geheel is het verworven niveau van de leerlingen laag. Er is aandacht voor stretching wat ten goede komt aan de souplesse bij de uitvoering van een aantal bewegingen. In alle bijgewoonde lesmomenten leren de leerlingen de specifieke terminologie.
Onderwijsorganisatie <i>Groeperingsvorm</i> <i>Onderwijstijd</i>	In de hoofdschool wordt de groeperingsnorm in L3 (22 leerlingen) en L4 (17 leerlingen) overschreden en moeten de klassen gesplitst worden om aan de norm van 15 te voldoen.
Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	Overall is er een degelijke installatie aanwezig. Voor een aantal lessen is pianobegeleiding voorzien wat een artistieke meerwaarde voor de dansles betekent.
Infrastructuur	Op de drie leslocaties (Anderlecht, Sint-Jans-Molenbeek en Zuun) vertoont de infrastructuur zware tekorten in relatie tot de vooropgestelde normen van het ministerieel besluit. In Anderlecht is het plafond te laag, is er geen rechtstreeks daglicht en de verluchting is onvoldoende. De dansruimte wordt beperkt door twee grote pilaren in het midden van de zaal. In deze ruimte is het ontzettend moeilijk een zeker ruimtegevoel te ontwikkelen. In Sint-Jans-Molenbeek is de ruimte (een turnzaal) voldoende groot en licht. Er zijn geen barren en spiegels aanwezig. Er is geen kast voorzien om materiaal op

te bergen. Op het moment van het klasbezoek was de zaal zeer vuil. De ruimte in Zuun is eveneens een turnzaal. Er zijn spiegels, maar geen barren. Er is geen kleedkamer. De ruimte is voldoende groot en licht. In beide turnzalen ontbreekt het aan een artistieke sfeer. Er is op geen enkel moment een verwijzing naar dans. Het turnmateriaal is weliswaar goed opgeborgen maar de omgeving geeft weinig artistieke inspiratie.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

De leerlingen krijgen twee schriftelijke evaluaties per jaar. Niet alle criteria sluiten voldoende aan op de leerplandoelstellingen. Er is ruimte voor feedback en op het einde van het schooljaar is er een oudercontact waar de vorderingen besproken worden. Ter voorbereiding van het rapport worden er toetsen georganiseerd. Attitudevorming zoals inzet, interesse, motivatie, orde en aanwezigheid worden meegenomen in de procesevaluatie. Op het moment van de doorlichting waren er geen examenprogramma's aanwezig. Er is ook geen examenbrochure met het examenprogramma en de samenstelling van de jury, zoals in de andere studierichtingen,. Afgaande op de processen-verbaal zijn de jury's niet altijd conform de regelgeving samengesteld. De puntenverdeling is redelijk evenwichtig maar na enkele bijgewoonde lessen liggen de punten eerder aan de hoge kant in vergelijking met het niveau van uitvoering.

Leerbegeleiding

*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

De leerlingen worden verbeterd, maar er is weinig controle na de verbeteringen. Naast de mondelinge feedback worden leerlingen ook begeleid en fysiek gecorrigeerd. Tijdens enkele bijgewoonde lessen verbeteren de leerlingen mekaar en leren ze de verbeteringen verwoorden. Alle leerlingen hebben een agenda. Het nut en de efficiëntie wordt momenteel in vraag gesteld. Het is tijdrovend en bovendien leidt het niet altijd tot het gewenste effect, nl. thuis oefenen. Een andere benadering en aanpak dringt zich op.

Deskundigheidsbevordering

*Verspreiding van expertise
Nascholingen*

Het lerarenteam volgt weinig tot geen nascholing. Vakvergaderingen zijn sporadisch en gebeuren vaak telefonisch. Een gestructureerd vakoverleg wordt te weinig als middel tot expertise-uitwisseling gebruikt.

Inbreuk(en) op regelgeving

1. 31/07/1990 - Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen "Muziek", Woordkunst en "Dans": art. 33 samenstelling van de jury.
2. 31/07/1990 - Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen "Muziek", Woordkunst en "Dans": art. 11§2: "de groepen mogen niet groter zijn dan 15 voor algemene artistieke bewegingsleer,"
3. 16/05/1999 - Ministerieel besluit tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting dans in het deeltijds kunstonderwijs, hoofdstuk V, art. 17

3.1.1.15 Dans: artistieke training

Voldoet

Een verantwoorde muziekkeuze, een goede planning en de keuze voor een geïntegreerde aanpak zorgen ervoor dat in de meeste gevallen de leerplandoelstellingen gerealiseerd worden.

Outputgegevens <i>Leerprestaties</i> <i>Outcomes</i> <i>Vervolgonderwijs</i> <i>Tevredenheid</i>	De cijfergegevens van het vak artistieke training zijn gerelateerd aan het optievak, nl. algemene artistieke bewegingsleer, dans & muziek of klassieke dans. Zij worden bij het desbetreffende vak besproken. De tevredenheid in de lessen artistieke training is groot, gezien de opvallend lage afwezigheid ten opzichte van het optievak.
Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale samenhang</i> <i>Klasmanagement</i> <i>Actief en constructief leren</i>	De studierichting Dans opteert voor een geïntegreerde aanpak van de leerplandoelstellingen van artistieke training. Binnen het vak artistieke training wordt hedendaagse dans aangeboden, en meer specifiek, jazzdans. De doelstellingen voor jazzdans zijn per leerjaar helder geformuleerd. De lesvoorbereidingen (de oefeningen die dit schooljaar aan bod komen) zijn duidelijk en volledig uitgetekend. De leerlijnen van de leerplandoelstellingen artistieke training zijn te weinig geëxpliciteerd en komen onvoldoende aan bod in de jaarplanning. De bijgewoonde lessen tonen echter dat in de geest van het vak gewerkt wordt. Zo komt fixatie en inoefenen van de leerstof zeer veel aan bod, en dit in dansante combinaties. De zorgvuldig gekozen muziek draagt ertoe bij dat leerlingen aandacht hebben voor expressie. Vooral in de hogere graad overstijgen de leerlingen het louter technische en dansen zij de oefeningen. De danscombinatie is een vast onderdeel van de les. Hier leren de leerlingen hun expressie over te brengen naar het publiek. De verschillende choreografische elementen zorgen ervoor dat de leerlingen heel wat dansplezier beleven. Er is veel aandacht voor een juiste houding, een goede uitgangspositie en de kennis van de terminologie.
Onderwijsorganisatie <i>Groeperingsvorm</i> <i>Onderwijstijd</i>	Voor L3 en L4 wordt de groeperingsnorm overschreden. Deze klassen moeten gesplitst worden om aan de norm van 15 te voldoen.
Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	Op elke leslocatie is een degelijke geluidsinstallatie aanwezig.
Infrastructuur	In Anderlecht worden de lessen artistieke training in de feestzaal van het ontmoetingscentrum De Rinck gegeven. Ook deze zaal voldoet op een aantal aspecten niet aan de normen, voorzien in de regelgeving. De ruimte is voldoende groot; er zijn spiegels. Er is een stenen tegelvloer. Aangezien er geen daglicht is, is verlichting altijd nodig. Er zijn geen kleedkamers.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De leerlingen krijgen twee schriftelijke evaluaties per jaar. De criteria zijn dezelfde voor heel de dansafdeling met uitzondering van de dansinitiatie. De link tussen de criteria en de leerplandoelstellingen kan sterker. Heel wat leerplandoelstellingen worden niet geëvalueerd via deze criteria. Hoewel de regelgeving geen proeven voor artistieke training voorziet, organiseert de dansafdeling jaarlijks examens. Voor de rapporten worden er ook toetsen afgenomen. Afgaande op de processen-verbaal zijn de jury's niet altijd conform de regelgeving samengesteld.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De leerlingen worden zeer veel verbeterd, zowel in groep als individueel. Leerlingen leren de verbeteringen te formuleren. Ze worden uitgedaagd beroep te doen op hun bewegingsgeheugen. Dankzij het gebruik van beeldspraak begrijpen de leerlingen hoe de beweging moet verlopen of welke kwaliteit een beweging moet hebben. Tijdens de bijgewoonde lesmomenten wordt meermaals de link met het vak algemene artistieke bewegingsleer gelegd, dit vergroot de leerwinst. De agenda wordt regelmatig ingevuld met de duidelijke instructie wat er thuis moet geoefend worden. Er is een leerlingvolgsysteem voor de lessen artistieke training uitgewerkt.
Inbreuk(en) op regelgeving	1. 31/07/1990 - Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen "Muziek", Woordkunst en "Dans": art. 11§2: "de groepen mogen niet groter zijn dan 15 voor artistieke training," 2. 16/05/1999 - Ministerieel besluit tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studietoelaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting dans in het deeltijds kunstonderwijs, hoofdstuk V, art. 17

3.1.1.16 Dans: dansinitiatie

Voldoet

De leefwereld van de leerlingen wordt als uitgangspunt gebruikt. Dit leidt ertoe dat het dansplezier en de bewegingsexploratie worden gestimuleerd. De meeste leerlingen realiseren op deze manier de leerplandoelstellingen.

Outputgegevens	Het leerlingenaantal voor de dansinitiatie groeit jaarlijks. Zowel in Anderlecht als in Zuun zijn de klassen goed gevuld. In de Toverfluit in Sint-Jans-Molebeek blijft het leerlingenaantal eerder beperkt. Redenen hiervoor zijn momenteel onduidelijk en nog niet onderzocht. De doorstroom naar L3 bedraagt gemiddeld 38% over de laatste vier jaar, wat zeer laag in vergelijking met de Vlaamse situatie waar 66% van L2 naar L3 doorstroomt.
-----------------------	---

Onderwijsaanbod	Tijdens een aantal bijgewoonde lessen wordt sterk ingezet op de ontwikkeling van de fantasie (artistieke en creatieve ontwikkeling), de psychomotorische ontwikkeling en bewegingsexploratie. Een verantwoorde muziekkeuze en de verschillende bewegingsopdrachten dagen de leerlingen uit hun grenzen te verleggen en hun verbeelding te gebruiken om nieuwe bewegingen te ontdekken. Dit gebeurt in een vriendelijke, doch gedisciplineerde sfeer. Leerlingen krijgen de kans om hun eigen bewegingsverhaal te maken en te
------------------------	--

Actief en constructief leren

verwoorden. Dit laatste is niet altijd evident omwille van het taalprobleem bij verschillende leerlingen.

In andere lessen komen hoofdzakelijk twee doelstellingen aan bod namelijk een juist placement en de basisbewegingspatronen van de klassieke dans. Hier gaat zoveel tijd naartoe dat de andere doelstellingen (bewegingsexploratie, psychomotorische ontwikkeling, fysieke ontwikkeling en persoonlijkheidsvorming) in de verdringing komen te staan.

Het dansplezier, wat voor dansinitiatie een aparte doelstelling is, wordt in sommige gevallen te weinig tot doel gesteld.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

Op de verschillende leslocaties is een degelijke muziekinstallatie aanwezig. Er wordt relevant didactisch materiaal gebruikt om de bewegingsopdrachten aanschouwelijk te maken.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

De leerlingen krijgen jaarlijks twee schriftelijke evaluaties. De criteria op de rapporten zijn eerder beperkt. Parameters rond bewegingsexploratie en artistieke ontwikkeling zijn niet opgenomen, waardoor de link met de lessen niet altijd duidelijk is en het kind als totale persoon te weinig geëvalueerd wordt. Hoewel de regelgeving dit niet voorziet, leggen de leerlingen op het einde van jaar een examen af, en dit als voorbereiding op de vervolgopleiding waar er jaarlijks overgangsproeven georganiseerd worden.

Leerbegeleiding

*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

Het gebruik van beeldspraak is een belangrijk principe om leerlingen bewust te maken van hun bewegingsuitvoering en de kwaliteit ervan. De functionaliteit van de beeldspraak hangt voornamelijk af van de aansluiting met de leefwereld van de leerlingen. Hier liggen nog kansen om dit verder te onderzoeken en uit te bouwen.

In een bijgewoond lesmoment worden er veel vragen gesteld om leerlingen uit te dagen bewegingsoplossingen te zoeken. Ondertussen krijgen leerlingen ook op het gebied van de Nederlandse taal verbeteringen.

Deskundigheidsbevordering

*Verspreiding van expertise
Nascholingen*

Leerplanstudie en een systematische planning van alle leerplandoelstellingen zouden een aanzet kunnen zijn tot expertise-uitwisseling binnen de vakgroep.

3.1.1.17 Dans: dans en muziek

Voldoet

Leerlingen slagen erin om met bewegingsopdrachten te experimenteren. Het vertrouwen dat er in de les heerst, draagt ertoe bij dat zij deze uitdagingen aangaan.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

De optie Dans & Muziek is enkel toegankelijk voor leerlingen die al een optie hebben gevolgd. Het is een eerder kleine optie, maar zeker relevant in de hele opleiding aan de academie. De doorstroom is zeer goed: bijna alle leerlingen volgen en beëindigen de volledige opleiding.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale*

Dankzij de herinstroom hebben de leerlingen voldoende voorkennis om snel vertrouwd te geraken met de leerinhouden. De korte, hedendaagse opwarming is een goede voorbereiding om daarna met de leerstof van dans&muziek te starten. Het voorgelegde jaarplan geeft een goed overzicht van de leerplandoelen die dit schooljaar aan bod komen. Aangezien de groep een

samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

graadklas is (middelbare en hogere graad samen) is zo'n planning noodzakelijk om over de graden heen alle doelstellingen aan bod te laten komen over de zes leerjaren. Er wordt concentrisch gewerkt, dit betekent dat er jaar na jaar dieper op de leerinhouden wordt ingegaan.

De oefeningen zijn zorgvuldig gekozen zodanig dat leerlingen vertrouwen leren krijgen in mekaar. Er heerst daardoor een veilige sfeer zodat leerlingen alle kansen hebben om te improviseren, te experimenteren en partnering te doen. De muziek die gebruikt wordt, is zeer zorgvuldig gekozen en sluit zeer goed aan op de oefeningen. De muziek ondersteunt niet alleen de beweging maar zorgt ervoor dat de leerlingen aan bewegingskwaliteit werken.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

De geluidsinstallatie is voldoende. Voorlopig staat deze op de grond, wat ergonomisch oncomfortabel is. De plaats van de installatie is eerder ongelukkig gekozen en onveilig: de draad van de computer loopt van de zaal naar de gang. Er is geen kast waarin materiaal kan opgeborgen worden.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Er zijn geen examenprogramma's aanwezig. De jurysamenstelling is niet altijd conform de regelgeving. Er zijn geen afspraken omtrent normering waardoor de puntenverdeling eerder aan de hoge kant ligt.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Er heerst een sfeer van vertrouwen en veiligheid waarin de leerlingen de tijd krijgen om te experimenteren. De verbeteringen zijn individueel en dragen er toe bij dat zowel de improvisatie als de kwaliteit van de bewegingen verbetert. Er is voorlopig nog geen leerlingvolgsysteem.

3.1.1.18 Dans: klassieke dans

Voldoet niet

Niet alle leerplandoelstellingen worden systematisch gepland en komen ook tijdens de lessen niet aan bod. Er gaat te veel tijd naar de technische vaardigheden aan de barre, waardoor de opleiding zeer beperkt wordt en de meeste leerplandoelstellingen niet gerealiseerd worden. De infrastructuur in de hoofdschool is een beperkende factor in de leerplanrealisatie.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Leerlingen stromen vanuit de lagere graad in de optie klassieke dans. Aangezien de doorstroom in de lagere graad laag is, is ook de instroom in de middelbare graad aan de lage kant. Niet alle leerlingen stromen vanuit L6 door naar de middelbare graad. Deze doorstroom is de laatste drie jaar sterk verbeterd. Doorheen de middelbare en hogere graad is de doorstroom eerder beperkt en zijn er nogal wat leerlingen die hun loopbaan in de dansafdeling vroegtijdig beëindigen. Voorlopig zijn redenen hiervoor onbekend.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

Zowel voor de middelbare als de hogere graad worden niet alle leerplandoelstellingen systematisch gepland en tijdens de lessen aangeboden. De barre-oefeningen blijven zeer sterk het centrale thema van de lessen. Dansante elementen, als onderdeel van artistieke training, komen te weinig aan bod. Bovendien komen vaste onderdelen als draaien (pirouette, détourné) niet aan bod aan de barre; oefeningen au milieu, petit / grand allegro komen te weinig aan bod. Er is weinig aandacht voor port de bras, port de tête, balance en présence.

Het karakter van de beweging met daaraan gekoppeld de muziek, ondersteunen te weinig de uitvoering van de verschillende bewegingen.
In het geheel van de opleiding is het niveau van uitvoering te laag voor de middelbare en hogere graad.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

In alle leslocaties is er een degelijke muziekinstallatie. Bovendien wordt voor een aantal lessen pianobegeleiding voorzien. Dit komt ten goede aan de artistieke uitstraling van deze cursus. Bovendien draagt de live muziek bij tot de muzikaliteit van de leerlingen.

Infrastructuur

De lessen van de hogere graad hebben plaats in de turnzaal van het Koninklijk Atheneum in Anderlecht. Deze zaal is ruim, er zijn barren en spiegels. Er is voldoende daglicht. Er zijn kleedkamers. Alleen laat de verwarming het in de winter vaak afweten. Ook al mist deze zaal artistieke uitstraling, toch komt deze zaal het meest tegemoet aan de infrastructurele normen.
De balletzaal in de academie is voor de middelbare graad eerder ongeschikt omwille van de twee steunpalen in het midden en het lage plafond. Dansante combinaties met verplaatsingen en de grand allegro zijn quasi onmogelijk, belangrijke doelstellingen die niet gerealiseerd kunnen worden.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Leerlingen krijgen twee schriftelijke evaluaties per jaar. De criteria zijn dezelfde als voor de lagere graad en de artistieke training. Meer nuancering en aansluiting met de leerplandoelstellingen zijn aangewezen.
Er zijn geen examenprogramma's aanwezig op het moment van de doorlichting. Er zijn ook geen examenbrochures, zoals voorzien in de andere studierichtingen. De jury is niet altijd conform de regelgeving samengesteld. Voor het eindexamen H3 zijn geen twee externe juryleden aanwezig.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Leerlingen worden veelvuldig verbeterd, in groep, individueel, verbaal of fysiek. Er wordt echter te weinig gecontroleerd of de verbeteringen begrepen worden. Zo worden telkens weer dezelfde fouten gemaakt of verandert de bewegingsuitvoering te weinig. Korte feedback gekoppeld aan controle zou de efficiëntie van de lessen ten goede komen. De vele verbeteringen zorgen voor een timingsprobleem. In meerdere bijgewoonde lesmomenten staan de leerlingen bijna de hele les aan de barre.

Deskundigheidsbevordering

Grondige leerplanstudie gekoppeld aan een systematische planning kan als deelaspect van nascholing georganiseerd worden. Momenteel is er te weinig onderzoek, studie en discussie aanwezig in de vakgroep.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

1. 31/07/1990 - Besluit van de Vlaamse Regering houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen "Muziek", Woordkunst en "Dans": art. 33 samenstelling van de jury.
2. 16/05/1999 - Ministerieel besluit tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting dans in het deeltijds kunstonderwijs, hoofdstuk V, art. 17.

3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'?

Voldoet

De voorbije jaren werd met beperkte middelen werk gemaakt van meerdere fundamentele verbeteringswerken aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van het academiegebouw. De aard en de structuur van het vroegere bioscoopgebouw hebben hun charme maar laten weinig variatie ten behoeve van de functionaliteit noch infrastructurele flexibiliteit toe. Er zijn ook te weinig financiële middelen om een drastische actualiseringsoperatie uit te voeren. Uit controles en adviezen van interne en externe controlediensten blijkt dat er nog enkele tekorten werden opgemerkt. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren is in de planning voorzien en wordt in afwachting van de realisatie van de verbeteractie door de academie aangepakt via organisatorische maatregelen en kleinere werken of sensibiliserende acties. Uit de planning blijkt dat er aandacht is voor maatregelen die in afwachting van een oplossing ten gronde de situatie minimaal verbeteren en aantonen dat men proactief handelt. De onderwijsinspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de academie om de resterende tekorten weg te werken. Vooral de opmerkingen uit het recente brandweerverslag en het zoeken van oplossingen voor aanvaardbare leslocaties voor de studierichtingen Dans en Woord dienen nu alle prioriteit te krijgen.

4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Heel recent werd door de directie een visie op nascholing uitgeschreven. Dit beknopt document, waarbij verschillende soorten nascholing opgesomd worden, werd nog niet aan het lerarenkorps voorgelegd. Het is een zeer algemeen document dat nog niet academiespecifiek, volgens de bestaande noden en behoeften binnen de instelling, werd uitgewerkt. De laatste jaren werden bijzonder weinig nascholingen, in de betekenis van een vorming door externen, door de leerkrachten gevolgd. De voornaamste vorm van nascholing die op dit ogenblik binnen de academie plaats vindt, is de podiumervaring die leerkrachten zelf opdoen. De directie schoolt zichzelf bij. Vorig jaar (12/12/'12) werd voor de eerste maal deelgenomen aan een Vlaamse pedagogische studiedag. Aangezien dit een positieve ervaring was, wordt de idee geopperd om ook dit jaar een pedagogische studiedag in te richten op 11/12/'13, maar dan binnen de academie. In de vakgroepvergaderingen komen vooral praktische zaken aan bod. Andere interne vormen van nascholing zoals intervisie, zijn nog niet in gebruik. In de functiebeschrijvingen staan verwijzingen naar nascholing en wordt deze ook aangemoedigd. Het is niet duidelijk op welke manier dit item tijdens een functioneringsgesprek aan bod komt en welke input hierrond gegeven wordt. Tot vandaag werden er geen behoeftepeilingen gehouden bij het personeel.
- Ondersteuning** De directie heeft geen zicht op het exacte bedrag dat er voorzien wordt door de overheid en/of door de scholengemeenschap om nascholingen te bekostigen. Indien leerkrachten een nascholingsvraag indienen krijgen ze de kans om deze effectief te volgen. Vele leerkrachten zijn niet op de hoogte dat de academie over gelden beschikt die aangewend kunnen worden om hun nascholingsvraag te financieren. De verspreiding van de nascholingsmogelijkheden gebeurt in de leraarskamer waar de brochures van een aantal nascholingsverstrekkers kunnen ingekeken worden.
- Doeltreffendheid** Het nascholingsbeleid met de daaraan te koppelen visie en behoefteanalyse staan aan het begin van een ontwikkelingsproces. Eenmaal een duidelijke visie ontwikkeld zal zijn, kan de doeltreffendheid ervan geëvalueerd worden.
- Ontwikkeling** Het volledige nascholingsbeleid staat nog in de kinderschoenen en moet nog ontwikkeld worden.

4.2 Leerbegeleiding

- Doelgerichtheid** Na een toelatingsgesprek bij de directeur worden anders getalenteerde leerlingen op niveau ingeschaald. Met ‘anders getalenteerden’ bedoelt men zowel bijzonder getalenteerde leerlingen als leerlingen met bijzondere leerbehoeften. Deze dubbele doelgerichtheid getuigt van engagement en ernst inzake leerbegeleiding, gericht op het ontwikkelen van mogelijkheden en kwaliteiten bij leerlingen die anders op hun honger blijven zitten. Voor slechtzienden en visueel gehandicapten wordt gewerkt met braille en is er een speciaal partiturenbestand. Leerlingen met spraakproblemen (gebrek aan taalkennis, stotteren, enz.) worden op hun niveau meegenomen ‘in het verhaal’. Leerlingen met autismespectrumstoornissen krijgen een specifieke benadering met een gerichte evaluatie. Om storende confrontaties tussen jongeren te vermijden worden sommige leerlingen ingedeeld bij de volwassenen. Voor leerlingen met bijzondere talenten wordt ad hoc in een passend leertraject voorzien dat is gericht op het zichzelf ontdekken en via die weg te komen tot het (h)erkennen van leerwinst. Het leerlingvolgsysteem staat aan het begin van een ontwikkelingstraject. Leerlingenfiches (evaluatiefiches) worden jaarlijks opgevraagd en bewaard. Er is in het huidige systeem geen apart luik voor anders getalenteerde leerlingen.
- Ondersteuning** De inhoudelijke invulling van de hogere graad algemene muzikale vorming is alvast een exponent van leerbegeleiding via een gepersonaliseerde aanpak. Verder is er geen coördinator of specifiek verantwoordelijke voor de leerbegeleiding, ook geen taakklas. De behoefte om een en ander structureel zichtbaar te maken is er nog niet. Er is daardoor ook geen afbakening of selectie. De betrokkenen worden vooral geholpen en specifiek begeleid in hun persoonlijk ontwikkelingstraject. Dit gebeurt op basis van een gezamenlijke verantwoordelijkheid, geïnspireerd vanuit de directie. De leraars getuigen van engagement voor deze aanpak. Het blijft bovendien gaan over uitzonderingen binnen het leerlingenbestand, in beide richtingen (bijzonder talenten en andere talenten) dewelke benaderd worden vanuit een natuurlijke evidentie, een zekere ‘naturel’.
- Doeltreffendheid** De specifieke begeleiding (cfr. supra), vertaald in aangepaste lestijden, brengt de desbetreffende leerlingen tot podiumkansen en desgevallend solistische optredens onder begeleiding van het kamerorkest van de academie. Een samenwerking tussen verschillende leraarstypes binnen één specialiteit, met specifieke belangstelling en aandacht voor trage leerlingen, volwassen leerlingen of bijzonder getalenteerde leerlingen, draagt bij tot een grotere effectiviteit van de leerbegeleiding. Elke betrokken leraar krijgt de vrijheid om zich op een eigen manier te vergewissen van kennis en vaardigheid en te voorzien in een passende pedagogisch-didactische aanpak. De effectiviteit daarvan is te meten aan de vastberadenheid en de trouwheid van de desbetreffende leerlingen: ze zijn er en ze blijven er. In sommige gevallen wordt het resultaat van een periodieke persoonlijke begeleiding omgezet in het aansluiten bij de normaal begaafde leerlingen (inclusie). Een meerwaarde van deze niet-systematische organisatie in de leerbegeleiding is dan ook dat er geen sprake kan zijn van enige vorm van stigmatisering, bij geen enkel leerlingentype.

Belangrijke consequenties en logische gevolgen van de open, kwaliteitsgerichte houding tegenover leerbegeleiding zijn de sterke doorstroom naar het hoger kunstonderwijs in de studierichting muziek enerzijds en de niet te verwaarlozen her-instroom van oud-leerlingen, zelfs nadat ze in het hoger kunstonderwijs actief waren, in een parallelle discipline anderzijds. Dit laatste eveneens hoofdzakelijk in de studierichting muziek.

Ontwikkeling De normale geografische rekruteringsfocus voor de academie van Anderlecht vertoont dermate grote sociale en culturele verschillen dat een sterke visie over leerbegeleiding mag beschouwd worden als een *conditio sine qua non*. De academie onderhoudt contacten met de dienst 'Brede School' van de gemeente Anderlecht. Hier worden de verhoogde toegankelijkheid en het genereren van Brusselse middelen ontwikkeld in functie van het experimenteren rond domein-overschrijdende kunstinitiatie. Leraars met specifieke expertise worden daartoe aangetrokken en ingezet. Zo kan men stellen dat op verschillende manieren en ad hoc wordt voor- en nagedacht over de ontwikkeling van een aan de academie gebonden leerbegeleiding die anticipeert op onderwijs-ontwikkende aspecten van het toekomstige decreet voor het kunstonderwijs.

4.3 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid In het schoolwerkplan is een hoofdstuk gewijd aan evaluatie van leerlingen. Proces- en productevaluatie zijn hierin twee belangrijke elementen die kenmerkend zijn voor deze visie. De verwachtingen ten aanzien van de procesevaluatie (rapporten) en de organisatie van de productevaluatie (examens) zijn duidelijk uitgeschreven. Beiden staan echter los van mekaar en de procesevaluatie wordt enkel in de deliberaties van probleemgevallen meegenomen. In deze tekst wordt aandacht besteed aan de concretisering van de evaluatie zowel voor de studierichting Muziek als Woord. Voor de studierichting Dans is er voorlopig nog niets terug te vinden in deze tekst.

Ondersteuning De procedure voor de examens en de inhoud van de examens zijn helder geformuleerd, conform de regelgeving en de inhoud van de leerplannen. Nochtans zijn heel wat inbreuken tegen de regelgeving vastgesteld o.a. de samenstelling van de jury, de ondertekening van de processen-verbaal, het aanduiden van het geheugenwerk in muziek. In de studierichting Woord moet, met het oog op een juist samengesteld examenprogramma, een keuze inzake leerplannen gemaakt worden. De inspraak inzake samenstelling van de jury is per vak en per studierichting wisselend. Leerkrachten geven de feedback van de verschillende juryleden mee aan hun leerlingen. Een goed contact met ouders en leerlingen, o.a. via de prijsuitreiking, draagt ertoe bij dat leerlingen inzicht krijgen in hun prestaties. Jaarlijks zijn er twee schriftelijke evaluaties voorzien voor alle vakken behalve voor het vak samenzang, wat een inbreuk tegen de regelgeving is. Voor deze procesevaluatie is er ruimte in de rapporten voorzien om voldoende feedback te geven.

- Doeltreffendheid** De directie is de bewaker van het proces van de openbare examens. Hij houdt het verloop van de deliberatie met daaraan gekoppeld de puntenverdeling, in het oog. Enkel voor de studierichting Dans is de directie niet aanwezig op de examens.
De evaluatiepraktijk is momenteel geen onderwerp van discussie tijdens vakvergaderingen.
- Ontwikkeling** De laatste drie jaar zijn er enkele ontwikkelingen geweest inzake de inhoud van het examen. Zo wordt voor een aantal vakken een technische proef georganiseerd om tegemoet te komen aan het evalueren van het meer technische aspect van de opleiding. Voor amv wordt sinds twee jaar een extra evaluatie voor de herfstvakantie georganiseerd.
De evaluatie als onderdeel van het leerproces wordt weliswaar vooropgesteld in het schoolwerkplan maar is op geen enkel moment een discussiepunt tijdens vakvergaderingen. Ontwikkelingen ten aanzien van evaluatie in relatie tot het leerproces en leerbegeleiding worden voorlopig binnen het lerarenkorps weinig of niet opgevolgd.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De academie wordt geleid door één directeur, hierin voor de drie studierichtingen bijgestaan door drie coördinatoren. De rol van deze coördinatoren is eerder beperkt. Er is geen formeel directieteam noch een pedagogisch college. De verantwoordelijkheid wordt gedeeld met 64 mensen, de integrale personeelsploeg. De betrokkenheid en de inzet van het team dat de academie beheert en bestuurt mag best intens genoemd worden. Het leiderschap kan omschreven worden als praktijkgericht, vooral gefocust op de studierichting Muziek, met veel aandacht voor de specifieke verwachtingen van de leerlingen ('de leerling staat centraal') en gevoel voor kwaliteit.
- Visieontwikkeling** De academie beschikt over een schoolwerkplan. Het is een document dat ontwikkeld en samengesteld is vanuit een artistiek pedagogische visie, omgezet naar een soort algemeen vademecum. De feitelijke artistiek-pedagogische visie is gestoeld op het authentieke karakter van de relatie tussen meester en leerling, met het artistieke resultaat als logisch gevolg van een geïnspireerde opleiding: de leraar als vakman, coach, mentor en inspirator.
- Besluitvorming** Het BOC is het enige formele overlegorgaan. Verder is er veel informeel overleg: met het secretariaat, de coördinatoren en de leerkrachten. Dit betekent dat vele beslissingen top down worden genomen, ook na een eventuele informatieronde. De academie, in casu de directeur, is ook sterk geëngageerd in meerdere overlegorganen binnen de scholengroep.
- Kwaliteitszorg** De academie beschikt momenteel nog niet over een kwaliteitszorgsysteem gebaseerd op een zelfevaluatie van de verschillende processen en ondersteund door bvb. afgesproken procedures en instrumenten. Dit veronderstelt een gestructureerde en gefaseerde aanpak van de vele kwaliteitsaspecten die de werking van een instelling bepalen en beïnvloeden. De academie houdt via haar sterke verwevenheid met ouders en omgeving permanent de vinger aan de pols aangaande tevredenheid en het aanboren van andere doelgroepen. Het opzetten van een ondersteunend, cyclisch kader op beleidsniveau kan een belangrijke, innovatieve bijdrage leveren tot het bereiken van een goed uitgebouwde vorm van zelfevaluatie. Vanuit die zelfevaluatie kan dan een beweging op gang getrokken worden die zich toelegt op de ontwikkeling van meerdere aspecten van de interne kwaliteitszorg zoals de evaluatie van de leerlingen (visie, betekenis, procedure en communicatie), het ontwikkelen en hanteren van jaarplannen, de artistiek-pedagogische visie van de academie enzovoort.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

6.1 Wat doet de academie goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor de vakken blokfluit, kopers (cornet), stemvorming, zang, amv (HG), samenzang, samenspel, instrumentaal ensemble, koor en vocaal ensemble/lyrische kunst.
- De leerplanrealisatie voor de vakken algemene verbale vorming, verbale vorming, voordracht, toneel, welsprekendheid en literaire creatie.
- De technische proef voor het vak voordracht.
- De leerplanrealisatie voor de vakken artistieke training, dansinitiatie en dans & muziek.
- De verantwoorde muziekkeuze en de pianobegeleiding tijdens de danslessen.
- Het opsporen en beheersen van de tekorten in verband met bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH).

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Aandacht voor talent en kwaliteit, evenals aandacht voor leerlingen met een handicap (visueel of ander).
- Samenwerking van verschillende lerarentypes, waardoor de leerbegeleiding middels specifieke podiumervaring en actieve artistieke loopbanen van veel leerkrachten.
- De verbetering van de Bewoonbaarheid, Veiligheid en hygiëne van het gebouw.

Wat betreft het algemeen beleid

- Een leiderschap dat het belang van de leerling en zijn/haar artistieke ontplooiing centraal stelt.
- De ontwikkeling van een artistiek-pedagogische visie in de studierichting Muziek met aandacht voor de leerlingen en hun specifieke leervraag.
- De structurele samenwerking met de preventie-adviseur en een aantal sub-comités ten dienste van het BVH-beleid.

6.2 Wat kan de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het evaluatiesysteem en de evaluatiecriteria bij het vak samenzang.
- Het maken van een duidelijke leerplankeuze met de daaraan gekoppelde evaluatievereisten.
- De infrastructuur voor de studierichting Woord.
- Het zoeken naar een evenwicht tussen de proces- en de productevaluatie.
- Het expliciteren van leerlijnen voor artistieke training in de jaarplannen.
- Het gebruik van een efficiënte agenda als middel in de leerbegeleiding in alle studierichtingen.
- Het ontwikkelen van evaluatiecriteria die gelinkt zijn aan de leerplandoelstellingen en begrijpbaar zijn voor de leerlingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het brengen van systematiek in een leerlingvolgsysteem en het efficiënt aanwenden van de leerlingenagenda.
- Het implementeren van het nascholingsplan.
- Het stimuleren en bekend maken van nascholing bij de leerkrachten van zowel schoolgerichte, teamgerichte als individuele vormingen.
- De transparantie omtrent de te besteden nascholingsgelden.
- Het organiseren van een behoeftepeiling bij leerkrachten.
- Het bijhouden van gevolgde nascholingen om de competenties op te lijsten en in te zetten.
- De vakgroepen aanwenden als middel tot uitwisselen en uitbreiden van expertise.
- De opvolging van het meest recente brandweerverslag en het controleren van de milieuvergunning.

Wat betreft het algemeen beleid

- De kwetsbaarheid van een leiderschap in een éémanspositie en het ontbreken van een leidinggevend middenkader.
- Meer aandacht vanuit het beleid voor de studierichtingen Woord en Dans.
- Een visieontwikkeling inzake klasadministratie, jaarplannen, evaluatie en evaluatiepraktijk.
- Het vergroten van de betrokkenheid in het beleid vanuit de drie studierichtingen.
- Het ontwikkelen en implementeren van een strategie om zowel beleidsondersteuning als participatie te garanderen op beleidsniveau. Dit vooral in functie van de te realiseren artistieke output en de achterliggende pedagogisch-didactische processen.
- Het verder ontwikkelen en implementeren van de genomen initiatieven in functie van het BVH-dossier.

6.3 Wat moet de academie verbeteren?**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De leerplanrealisatie voor algemene artistieke bewegingsleer en klassieke dans
- De infrastructuur voor de SR Dans. Deze voldoet niet aan de vereisten cfr. de oprichtingsvoorwaarden.

Wat betreft de regelgeving

- Het respecteren van de onderwijstijd in het volgen van de volledige lestijden en het respecteren van de lesplanning (1 sept. tot 30 juni).
- Het respecteren van de in de regelgeving vastgelegde jurysamenstelling voor meerdere openbare examens in de 3 studierichtingen.
- Het respecteren van de verplichte evaluaties voor samenzang (cfr. minimumleerplan).
- Het respecteren van de regelgeving inzake jurysamenstelling en ondertekening van de pv's.
- Het respecteren van de regelgeving inzake groeperingsnormen.
- Het respecteren van de regelgeving inzake infrastructuur (sr Dans).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor muziek, woordkunst.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **25-11-2016** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Luc Ponet de inspecteur-verslaggever	Luc BARTHOLOMEUS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie	